

A TÁRSADALOMTUDOMÁNYOK ELSŐ PROGRAMOZOTT TANKÖNYVE: A könyv kérdéseinek átfogóbb vizsgátelek lesznek, ezért az összefüggések jó megértése nagyon fontos, a mechanikus magolás tehát nem ajánlatos. Egyébként az oktatók törekvése az, hogy a szemináriumokon is a fő összefüggésekre kerüljön a hangsúly. (Cikk a 3. oldalon.)

HAT ÉVTIZED A NÉP SZOLGÁLATÁBAN: 1918. november 7-én és a következő hetek azt bizonyították, hogy csak forradalmi párt esetében van értelme a párttagságot megőrizni. A marxista-leninista alapon álló párt — a sajátos történelmi helyzetben — hetek alatt többet tett a proletárforradalomért, mint a reformista MSZDP hosszú éveken keresztül. (Cikk az 5. oldalon.)

A MI VÉLEMÉNYÜNK SZERINT... A vállalatokat például kötelezni lehetne arra, hogy hosszútávú fejlesztési terveket dolgozzanak ki. Ehhez persze minden feltételt meg kellene adni nekik, hiszen ez eddig nem volt gyakorlat, legfeljebb stratégia kialakításáról lehetett beszélni, erről is csak néhány vállalatnál. (Cikk a 2. oldalon.)

„A DIÁK KÖVETEL, A TANÁR TARTOZIK”: Szerintük a képzés valóságos célja nem tisztázódott a szakon az, hogy elméleti, vagy gyakorlati szakembernek képezik-e őket, s középiskolai, vagy főiskolai egyetemi tanár lesz-e belőlük. Komoly gondjaik vannak a pg-oktatás hatékonyságával is. Nem mindig a szakmában legjártosabb tanárokat kapják. (Cikk a 4. oldalon.)

EGY KRUMPLI, KÉT KRUMPLI: Hová lett a hús mellől a krumpli, a krumpli mellől a hús, ami marad, az miért hideg? A levest miért mérik olyan kurtán? (főleg ha gyümölcsből van.) Miért maradunk egy 30 Ft-os ebéd után éhesek? (Cikk a 2. oldalon.)

GÓLYAHÍR: Mint tudósítónk jelentik, egy fontos közgazdasági téma oktatásán legutóbb is több százan részt vettek. (Cikk a 8. oldalon.)

VILÁG PROLETÁRJAI, EGYESÜLJETEK!

KÖZGAZDÁSZ

XX. ÉVFOLYAM, 19. SZÁM

ÁRA: 80 FILLÉR

1978. NOVEMBER 15.

Már a vizsgára gondolnak

Jókora szakadék tátong a középiskolai és az egyetemi tanulási, felkészülési módszerek és elvárások között. Az elsősők nagy részének problémát jelent a beilleszkedés és átállás, valamint a viszonylagos kötetlenség helyes értelmezése. Sokan már az első előadások után felelőtlenül szelektáltak a tantárgyakat és nem egy előadáson padörök ásitóznak üresen. A gyakorlatok és szemináriumok névsorolvasási rendszere a jelenlétet ugyan befolyásolja, de a felkészülést nem. Nehéz elcsapatítani a helyes módszert a felkészülésben, jó néhány — sokszor egymásnak ellentmondó — tanácsot kaptunk már ezzel kapcsolatban a felsőbbévesektől.

Csekő Kati — mint csoporttársai mondják —, rendszeresen és aprólékosan tanul. Szinte minden órán bent van, időre időre áttanulmányozza az előadásokon hallottakat, három naponként eljárt a laborba, s a könyvtárban is gyakran lehet találkozni vele.

— Milyen módszer szerint tanulsz? — érdeklődtem tőle.
— Általában beosztom, hogy melyik napon, melyik tantárgy kerül sorra. Legtöbbet az analízissel és a pg-vel foglalkozom. Matematikából az elmélettel kezdem, ha azt megértettem, végigszaladok a kidolgozott feladatokon. Aztán a többi példát veszem sorra, s addig kínlódom rajtuk, míg magamtól rá nem jövök a megoldásra. Pg-ből végigolvassom a tankönyvet, majd fejtegetem, átnézem a bevezető vázlatot és aztán fejből a vázlat szerint leírom a lényegét, majd rátérek a feladatokra, s végül a kötelező olvasmányokat jegyzeteltem ki.

Kati angolból a 2. csoportban van, s mint elmondotta — ez elég sok gyakorlatot igényel.
— Itt lépésről lépésre szeretek haladni. Elolvasom az ol-

vasmányt, tippelék, hogy mi lehet az ismeretlen szavak jelentése, szótárral leellenőrzöm, majd lefordítom a szöveget. Utána a kép alapján elmondom, és végül rátérek a nyelvtani gyakorlatokra. Oroszból is hasonlóan csinálom, de az sokkal nehezebb. — Mondta nevetve.

Máté Pista számítástechnikából és pg-ből a legjobb a csoportjában. Szakmunkás előkészítő tanfolyam után felvettél a közzásra pg-ből és matekból.

— Milyen tantárgyakkal foglalkozol mélyebben?

— Általában azokkal, amiből szeminárium, vagy gyakorlat van. Mindenben a logikát kedvelem és a magolás az amitől a legjobban irítozom.

Általában azok állnak biztos lábon számítástechnikában, akik már előzőleg is tanulták. A többségnek gondot okoz.

— Te korábban nem foglalkoztál ezzel, s mégis nagyon jól érted. Mi ennek a magyarázata?

— A módszerem az, hogy tíz-tizenöt példatárban már megoldott blokkdiagramot átnézek, s mikor a gondolatmenetet megértem, akkor már önállóan is meg tudom oldani azokat.

— Melyik tantárgytól félsz a legjobban a vizsgán?

— A gazdaságtörténetről. Valahogy nem látom a logikai felépítését és jegyzetelni se nagyon tudom.

Eleinte legtöbbször a pg-től rettegtek, de most egyre inkább új tantárgyak is felmerültek azok között, amelyek félelmet keltenek a vizsgán. Nagy Andrea is a gazdaságtörténetről és a gazdaságföldrajztól tart a legjobban.

— Sok gondod, problémával találkozunk, minél inkább közeledünk a vizsgaidőszak felé. Valószínűleg ezek csak átmenetiek lesznek; ha komolyan vesszük őket.

Fluck Zsuzsanna

Új tantárgy:

A magyar munkásmozgalom története

Az idei tanév II. félévétől mindenkit érintő új tantárgy oktatása kezdődik egyetemünkön. A részletekről a tárgy felvételéről, Jakob Miklóst, a tudományos szocializmus tanszék docensét kérdeztük.

— A magyar munkásmozgalom történetét párhuzamosan alapján ezentúl az ország minden egyetemén oktatni fogják, van ahol ez már el is kezdődött. Nálunk a jövő félévtől veszi kezdetét a IV. évfolyamosoknak. Az ötéves szakokon az V. év első félévében fogjuk a tárgyat oktatni. Ideiglenes jelleggel párhuzamosan tanulják majd a hallgatók (a IV. évfolyamon) a tudományos szocializmussal, de a tervünk az, hogy a III. évfolyamra előrehozzuk a tudományos szocializmust, IV. év-

re marad a munkásmozgalom története és így a párhuzamos oktatás megszűnik. A tárgy egy féléves, hetente két óra és körülbelül 12—14 foglalkozás lesz a félév során. Évfolyamszintű előadás nem lesz, hanem kiscsoportos oktatás. A félévet kollokviummal zárjuk.

— Kik fogják tanítani a tárgyat?

— A tanszékünkön három: Liener, én és a harmadik személyt illetően még nincs döntés. Rajtuk kívül három féléves, „külsős” is lesz a Párttörténeli Intézetből és a Budapesti Pártbizottság Oktatási Igazgatóságától. A tanszéken belül a tárgy oktatói nem különböznek el a tudományos szocializmus oktatóktól, az új tantárgyra való

(Folytatás a 4. oldalon.)

A hatvanegyedik

Egyetemi ünnepség a Nagy Októberi Szocialista Forradalom évfordulóján

Az ünnepek a folytonosság hirdetői, valaminek a kezdetére, valaminek a fennmaradására emlékezünk. November 7-én nemcsak azt ünnepeljük, hogy hatvanegy éve egy forradalom nyitányaként eldőlt az Aurora ágyúja, hanem azt is, hogy hatvanegy éve tart már a meghirdetett eszmék győzelme útja.

Jobbára oktatók töltötték meg az aulát, amikor az egyetemi ünnepség nyitányaként felcsendült a magyar, majd a szovjet himnusz. A színpadon vörös blúzba öltözött lányok, mögöttük egyetlen dekoráció az „Eljén november 7!” betűből kirakott nagyméretű Lenin-portré. Az egyetemi irodalmi klub tagjai Jeszenyin költeménye után egyéni hang-

vételű, lírai szavaltosszeállítással vezették be az ünnepi megemlékezést.

A versek után következett az ünnepi szónoklat — dr. Bethlendi László docens, az iparkari pártalapszervezet titkára, az egyetemi pártbizottság tagja köszöntötte a megjelenteket. Az ünnepségünkön a kerület vezető személyiségei mellett szovjet vendégek is részt vettek: Tejmuraz Csikóvnyij, a Szovjetunió Magyarországi Nagykövetségének első titkára, valamint a moszkvai IMO Nemzetközi Kapcsolatok Főiskola Komszomol delegációja Szergej Abakumovnak, a főiskola Komszomol titkárnak a vezetésével. Az MSZMP Budapesti Bizottságából dr. Nagy Ferenc, a IX. ke-

Bethlendi László ünnepi beszédét tartja

rileti bizottságból pedig Karvalics Lászlóné ünnepelték körünkben november 7-ét. Dr. Bethlendi László ezután köszöntötte azokat az egyetemi dolgozókat, akiket az évforduló alkalmából az Elnöki Tanács „Munka Érdemrend”-del tüntetett ki. Arany fokozatot kapott Erdei György egyetemi tanár, ezüst fokozatot Kalmár György egyetemi docens, Jakab Miklós és Rácz Károly docensek munkáját pedig bronz fokozattal jutalmazták.

Ünnepi beszédében Bethlendi László méltatta a forradalom jelentőségét, elemezte annak hatását és súlyát a társadalmi haladásban. Röviden érintette a Szovjetunió elmúlt hatvanegy évének fontosabb állomásait, és külön kiemelte a kommunizmus építő ország azóta elért legfontosabb eredményeit. Hangsúlyozta a NOSZF szerepét az imperializmus gyarmati rendszerének felbomlásában a mai munkásosztálynak a monopóliók elleni harcában. A Nagy Október vezetett el hazánkban is a kommunista párt megalakulásához, a polgári demokráciához, majd a szocialista forradalomhoz. „A magyar Tanácsköztársaság győzelme és léte bizonyította, hogy a proletárforradalom és a proletárdiktatúra nem sajátos orosz jelenség, hanem követhető példa más országok munkásosztálya számára is, figyelembe véve a sajátos nemzeti körülményeket” — emlékeztetett az ünnepi szónok.

Marx és Engels elméleti tapasztalatait az általuk felismert társadalmi törvényszerűségek és a lenini gyakorlat az imperializmus újonnan ki-

(Folytatás a 2. oldalon.)

„A diák követel, a tanár tartozik”? Ifjúsági parlament az általános karon

AZ ÁLTALÁNOS KAR

volt a legfűgőbb az ifjúsági parlament megrendezésével. Igaz, a III. előadásban félig üres padok soraközötték ezt az összejövetelt november 8-án; de akik eljöhettek, azok aktívan vettek részt a parlamenten. Szép számban képviseltek magukat az elsősök, amit örömdetes jelenségként könyvelhetünk el.

Miután Bacsa Júlianna a parlament elnöke, bemutatta és köszöntötte Paizs Jánost az általános kar párttitkárát, Szuhay Miklóst, a kar dékánját és Meichl Gézát, a kar KISZ-titkárát, akik az elnökségben ültek, Szuhay Miklós megtartotta bevezetőjét.

Beszámolt arról, hogy milyen megoldások születtek a legutóbbi, 1976-os ifjúsági parlamenten felvetett problémákra. Megemlítette többek között, hogy javult a szakszemináriumokról való tájékoztatás és meghosszabbították az olvasóterem nyitvatartását. Ezután kitért a képzéskorszerűsítésre. A tanár „C” képzés korszerűsítése külön téma, hiszen ez két egyetemet is érint; itt a TTK-tárgyak korszerűsítése van még hátra.

Az előadó beszélt az alternatív blokkokról is, amelyek közül legnépszerűbbek a tervezés-matematika és a pénzügyi rendszer volt. A kar hallgatóinak 90 százaléka egyébként szakblokkot választott. A diákok nagy többsége a blokkhoz illő szakszemináriumra jelentkezett.

A dékán állást foglalt a háziolvasók mellett és megemlítette azt, hogy a zárthelyi dolgozatírások időpontját központilag egyeztetik.

EZT KÖVETŐEN A HALLGATÓK TANULMÁNYI

munkájáról esett szó. A kar tanulmányi átlaga csökkenő tendenciát mutat; a nappaliak tavalyi átlaga 3,8—3,9 között volt. Lassan elmosódik a szakok közötti tanulmányi különbség, hiszen a népgazdósok átlaga 3,84, a „tanároké” 3,83, míg a pénzügyi szakosoké 3,72 volt az elmúlt tanévben.

A hallgatók érdeklődése változatlan a TDK iránt, hiszen a dolgozatok száma tavaly sem csökkent. Szép sikert ért el egyetemünk a legutóbbi országos TDK-versenyeken, amelyből az általános kar diákjai is alaposan kivették a részüket.

A tanszéki képviselétről szólva, Szuhay Miklós, kérte, hogy a tanszék jobban támaszkodjon a hallgatói információkra. A TKR-munkában meglehetősen sok függ a képviselő személyétől, így azt is jól kell megválasztani.

Nem maradt ki a szüret sem a beszámolóból. A dékán megállapította, hogy jó a társadalmi munkában való részvétel a karnak. A nemrég lezajlott szüretben 75 százalékos megjelenést könyvelhettek el. Szó szerint „megjelenést” — ez enyhe derűtséget is keltett —, hiszen ebben mindenki benne van, aki valamennyi időt (akár egy napot is) lent töltött a tábortan. Egyébként a karról harmincan nem tudták igazolni távollmaradásukat az őszi társadalmi munkától. A szüretben jól dolgoztak 100—300 forint között, könyv-

vásárlási utalvánnyal jutalmazták.

Szuhay Miklós beszédéhez Meichl Géza KISZ-titkár fűzött néhány kiegészítést. Az oktatással kapcsolatban megjegyezte, hogy a legnagyobb problémát a II. évfolyamon a szoc. pg. jelenti; főleg az előadók személye okoz gondot és az, hogy a szigorlati követelmények nem egységesek. A III. évfolyamon a blokkokról való időbeni tájékoztatást sürgetik a hallgatók. Nincs minden rendben a nyelvi képzéssel sem, hiszen — nyelviigényes szak nem lévén a karon — a második nyelv felvételével bajok vannak. Nem indult nyugati nyelvből kezdő csoport; ez főleg azoknak hátrányos, akik a középiskolában nem tanultak két nyelvet.

A KAR KISZ-TITKÁRA

szóba hozta, hogy a kötelező irodalmak összeállítását, kijelölését a könyvtár képviselőjének bevonásával kellene elvégezni, hogy olyan olvasmányokat adjanak meg, amelyek a könyvtárban hozzáférhetőek. Végül arról szólt Meichl Géza, hogy a kari képviselői tanács jól funkcionál. Azt viszont — sajnálatos módon — nem tudják, hogy az évenkénti tanári jellemzések után, történik-e valamilyen intézkedés.

Ezt követően elkezdődött a hozzászólások özése. Eleinte a tanárszakosok uralták a teret. Lengyel Erzsébet (IV. tanár „A”) például a III—IV. éves tanár „A” szakosok közös véleményét tolmácsolta —

(Folytatás a 4. oldalon.)

Szuhay Miklós dékán beszámolóját tartja

Ki látta...

Mert mi már lassan három hete nem látjuk! Hogy mit? Az alkalmimunka-füzetet. Ugyanis, egy szép napon — bár lehet, hogy nem is volt olyan szép nap — valaki belezette. Nézegette, nézegette, mignem vagy a füzetet, vagy a füzetet megigézta, és ezt követően együtt távoztak a KISZ-bizottságról.

Nem azért a pár lapért emelünk szót, ami még üresen állt benne, hanem azon egyetemi hallgatók érdekében, akik a még benne található és fennálló munkalehetőségeket szíves-örömezt vállalnák. Bár nemcsak a hallgatókról van itt szó, hanem azokról az embe- rekről, akik várják az egyetemisták jelentkezését a felajánlott munkákra.

Helyreigazítás

Tájékoztattuk olvasóinkat, hogy a Közgazdász 18. számának 4. oldalán a marxista párt című cikkben a nyomda hibájából lemaradt egy idézőjel. Az idézet kezdete: „Alapvető feladat a jövődöbél társadalmi koncepció kialakításánál egy zárt értékrendszer létrehozása, amely majd a jövő társadalmi iránti elkötelezettség és aktivitás célját fogja képezni. Az utolsó mondat pedig a következő: „Ebben a prognózis jellegű leírásban helyt kell, hogy kapjon az előre látható fogyasztási színvonal (a szó széles értelmében), a realizálás egyes szakaszaiban.” (1.)

Olvasóink és a cikk íróinak elnézését kérjük.

A mi véleményünk szerint...

Ha körülnézünk a végzősök között: van aki szociológusnak, van aki számítástechnikusnak készül más a filozófia, vagy a matematika rejtelmeiben akar tovább elmélyedni, és jó néhány tolmácpalánta is akad. Volt akiben fölmerült már az a gyanú, hogy a Marx Károly Közgazdásztudományi Egyetemen mindent képeznek, csak gazdasági szakembereket nem. Vannak, akik hiányolják a hall-

— Az V. ötéves terv sikertelenségét felismerve a „hogyan tovább?”-ra két alternatíva merült fel: a stabilitás helyreállítása vagy a gyors gazdasági növekedés. Huszár István-nak a Népszabadságban megjelent cikke alapján a kérdés eldőltnek látszik, a stabilitás helyreállításának javára a növekedés fékezése révén. Mi erről a véleményed?

— A stabilitás és a növekedés nem egymást kizáró fogalmak. A stabilitást is dinamikusnak kell felfogni, így egy másik fogalommal, az egyensúlyi növekedéssel lehet közelíteni. Ugyanakkor Kornal János szerint gazdaságunk állandó velejárója az egyensúlytalanság. Azt kellene tehát a szabályozás szempontjából megvizsgálni, mely területeken van egyensúlytalanság, s ezek közül mely területeken jó is, hogy van.

— Hol jó szerinted az egyensúlytalanság?

— A fogyasztási cikkek piacán meglevő szivásos állapot — nem egyértelműen jó, hogy van, de — serkentené a gazdasági növekedést, ha a vállalati érdekeltséget olyan irányba lehetne elmozdítani, hogy jobban vegye figyelembe a piaci adottságokat, a piaci viszonyokat. Ugyanakkor az a szivásos egyensúlytalanság, ami a beruházási piacnálunk van, az katasztrofális és tarthatatlan. Szerintem ezen a területen csak a vállalati érdekeltség változtatásával lehet eredményeket elérni. Ismét Kornaira hivatkozom: ő mondja, hogy minden szervezet és vezetője között megfigyelhető egyfajta azonosulás. Ha el is tekintünk a beruházási piacon levő kereslet-kínálat mai állásáról, egész beruházási rendszerünk mostani állapotáról, az azonosulás önmagában is kiválthatja a beruházási kereslet kirobbanását, hiszen a vállalatok növekedésre beállított rendszerek. A vállalati érdekeltség változtatását nem indirekt eszközökkel gondolom megvalósítani, szerintem ezen a területen adminisztratív beavatkozásra lenne szükség.

— Beruházási stoppra gondolsz?

— Nem. A vállalatokat például kötelezni lehetne arra, hogy hosszútávú fejlesztési terveket dolgozzanak ki. Ehhez persze minden feltételt meg is kellene adni nekik, hiszen ez eddig nem volt gyakorlat, legfeljebb stratégia kialakulásáról lehetett beszélni, erről is csak néhány vállalatnál. Tehát, elsősorban időt kell hagyni rá.

— De hogyan lehet hosszútávú fejlesztési tervet készíteni, ha a szabályozó rendszer állandóan változik — legalábbis a fejlesztési források képződését

Beruházások

gatók szakmai elhivatottságát, mondják: nem érdeklődnek gazdasági életünk kérdéseiről, eseményei iránt. (Pedig hamarosan csökkenő részeséi lesznek.) Nos, ezeket a nézeteket kívánja megcáfolni ez a cikksorozat. Hallgatók fognak nyilatkozni a jelen, és a jövő gazdasági kérdéseiről, arról hol látnak problémákat és hogyan lehetne véleményük szerint ezeket megoldani. Most Tóth Árpád végzős iparos szóial meg a beruházásokról.

szabályozó kulcsok, és a központi irányítás gyakorlatilag nem biztosítja a fejlesztési források tartálékosságának lehetőségét?

— Az idő a feltételek megteremtése során minimum-követelményszerepet játszik. Tágabb feltételek tartom, hogy a népgazdaság olyan környezetet biztosítson a vállalatoknak, amelyben nyugodtan tervezhetnek előre. Nem kellene a szabályozórendszer állandóan változtatni akkor, ha a vállalatok működési feltételei változnak meg. Ezt pedig a kemény költségvetési korlát elrendelésével lehet megoldani: ne kapjanak hitelt a vállalatok, ha gazdaságtalan beruházásokba kezdtek. Nem a központi pénzeszközök visszatartásáról van itt szó, hanem arról, hogy tényleg azok a beruházások kapják a hitelt, amelyeknek rentabilitása biztosított. És ne az legyen, hogy néhány kiemelkedően jó vállalat vagy pedig a fizetési mérleg deficitje tartja fenn és viszi előre a népgazdaságot.

— És mit szólna ahhoz a koncepcióhoz, hogy korlátozzák a vállalati fejlesztési eszközök képződését, centralizálják a fejlesztési pénzeszközöket és központi hatáskörbe vonják a beruházások jelentős részét?

— Ha eddig voltak kényszerpályás vállalati döntési mechanizmusok, akkor ez az intézkedés csak megszorítja azokat. Véleményem szerint nem a vállalati beruházási eszközöket kellene visszafogni, hanem ezek felhasználását — elsősorban a kemény költségvetési korlát felállításával — gazdaságosabbá tenni. Mielőbb az is vitatható, hogy a centralizálással csökkenteni lehetne a beruházási piaci feszültségeket.

— Hogyhogya? Hiszen a központi beruházások jobban összehangolhatók a kapacitásokkal, jobban ütemezhetők.

— Közismert, hogy a népgazdasági irányítás csak egyes területeken rendelkezik több információval, mint a vállalat. A piaci adottságok ismeretében viszont a vállalatok vannak információs előnyben. A dolog másik része az, hogy amit a kapacitások és a beruházások központi összehangolásáról mondtál, az elsősorban az újonnan belépő kapacitásokra igaz. Az állam nem ítélt teljesen biztosan a már működő kapacitások jövőbeli kihasználtságáról. Itt megint belép a vállalati érdekeltség. Hiszen a vállalatok saját fejlesztési forrásaik növelése érdekében sokszor elhanyagolják a meglevő kapacitások karbantartását, korszerűsítését, azaz a rekonstrukciós beruházásokat. Emellett a beruházási eszközök fokozottabb központosítása és ezzel a központi hatáskör kiszélesítése, szerintem még jobban erősítené az ágazati és funkcionális irányítás közötti ellentétet. A funkcionális szervek továbbra is a pénzeszközök gazdaságilag leghatékonyabb elosztására fognak törekedni. És az ágazati minisztériumok továbbra is az irányításuk alá tartozó vállalatok fejlesztésében lesznek érdekeltek. A beruházási túlkéréslet feszültsége, ami a vállalatok közti piaci kapcsolatokban „realizálódott”, most központi keretek között fog jelentkezni, s a „beruházási éhség” eltolódhat a központi pénzeszközök felhasználásáért folyó ágazatok közötti harcra. S arról sem szabad megfeledkezni, hogy a jelenlegi eltorzult vállalati érdekeltség egyik megnyilvánulása, hogy a kedvezőbb elbírálás érdekében a költségeket alá- az eredményeket pedig föltervezik. Erre a jövőben még inkább számíthatunk.

PANASZOK NYOMÁBAN

Egy krumpli, két krumpli...

...meg egy fazék. Csak nem nekünk! Hogy kinek? Azt hiszem, nemcsak én, hanem minden menzán étkező sors-társam szeretné tudni; — hová lett a hús mellől a krumpli, a krumpli mellől a hús, ami maradt, az miért hideg? A levest miért mérik olyan kurtán? (Főleg ha gyümölcsből van). Miért maradunk egy 30 Ft-os ebéd után éhesek? Egyáltalán, ennyi pénzért, ilyen módszerrel szükség van-e az egyetem népi konyhájára?

A külföldi diákok serege a legjogosabb. Ősztündijukból levonják az étkezési hozzájárulást — fejében ehét ebédet, vacsorát. Ez nem is lenne baj! Mert enne a szerencsétlen diák, ha lenne mit! S ha korgó gyomorral bemegy a kollégiumba, még „hazai batyu” sem várja, mint a szerencsésebb vidéki egyetemistákat. A helybeliekről ne is beszéljünk. Ők úri helyzetben vannak! Ha a menzajegyet féláron eladják, a pénz nem jól is lakhatnak a büfében! Otthon pedig pótolhatják az esetleges lemaradást.

Mind ezt összegezve, a felháborodók fenyegető szavait összegyűjtve, felkerestem a menza vezetőjét, Váradi Tibornét. A meglepetés kettős volt! Kölcsönösen megleptük egymást.

En őt, mert nem tudott a panaszokról — másrészt ő en-

gem — ugyanebből az okból. Lehet, hogy egy vezetőnek tíz méterre a „tűztől” nem tűnt fel az adagok kurtasága? Persze elképzelhető! A tényrokban semmi feltűnő nem lehet észrevenni, mivel alig van bennük valami!

Váradi elvtársnő megnyugtató — most, hogy értesült a tényállásról, utánaéz a dolgoknak, szükség esetén intézkedik!

Várjuk! Korgó gyomorral, hittel és reménnyel, még akkor is, ha a Közgázon vagyunk!

Babuscs Éva

Ez is a menzán történt: a múlt héten hullott a vakolat

Újra fázunk!

Evről évről visszatérő téma az egyetem fűtési gondja. Annak ellenére, hogy október 15-én megkezdődött a fűtési szezon, már idén is merültek fel panaszok a fűtéssel kapcsolatban. Elég hidegek a nagy előadók, a diákok különösen a IV. előadóra panaszokodnak, ahol kabátban is fázva hallgatják az órákat. Érkeztek kifogások a III. emelet néhány helyiségével kapcsolatban is.

A fűtési gondokról Papp Béla elvtársat, az egyetem főmérnökét kérdeztem.

— Először is el kell mondanom, hogy idén a korábbi évekhez képest viszonylag jobb a helyzet. Nyáron egymillió forintot költöttünk a kazán javítására, amit lehetett azt megcsináltattuk. Október 15-e előtt volt néhány hideg nap, amikor éppen ezért még nem lehetett fűteni, viszont a javítási munkálatok befejezése is szükséges volt — mondta Papp elvtárs.

— Mi az oka, hogy ennek ellenére nem mindenhol megfelelő a fűtés?

— Az egyetem kazánja és hálózata régi, 1925-ből való, a csövek állapota már rossz. Ezt a régi hálózatot javítgatjuk, foltozgatjuk, amit nagyon megnehezít az is, hogy egy ötven évvel ezelőtti kazánhoz egyszerűen nem lehet alkatrészt kapni, hanem csak barakcsolni; egyedileg elkészíteni azt ami szükséges a karbantartáshoz.

Problémát jelent az is, hogy jelenleg nincs fűtésszerelő szakmunkásunk, így vízvezeték-szerelők látják el ezt a feladatot is. Az előbb elmondott-

hoz képest, ez mégis kisebb probléma, hiszen a két szakma egymást — bizonyos fokok — kölcsönösen helyettesíti; legfeljebb a helyi zavarok elhárítása gyorsabb lenne szakcsalattal. Elég hidegek a nagy előadók, a diákok különösen a IV. előadóra panaszokodnak, ahol kabátban is fázva hallgatják az órákat. Érkeztek kifogások a III. emelet néhány helyiségével kapcsolatban is.

— Erkeztek-e az idén panaszok Papp elvtársról?

— Az elmúlt évekhez képest alig. Konkrétan a IV-es előadóról tudok, ahol nagyon hideg van. A nagy előadókban nem rosszabb a helyzet, mint eddig volt, ugyanis közismert, hogy ezekben a fűtési rendszert eredendően rosszul tervezték és a meleg levegő az előadó felső részében megreked. A IV-es előadóban már korábban is voltak technikai akadályai a terem normális fűtésének. A múlt télen viszont az épület rekonstrukciójának kezdetekor a biztonságosság érdekében új lefedést kellett alkalmazni, a lámpák helyét viszont szabadon hagyni. Így a meleg a résekben könnyen eltávozik az előadóból. Kértem már, hogy azokat az órákat, amelyeket csak lehet, tegyék át innen más helyiségbe.

— Mikor várható változás a fűtés terén?

— Csak az épület teljes rekonstrukciójával várható javulás, ekkor kerülhet sor a régi kazán kicserélésére. Ez ésszerű is, nem lehet külön csak a fűtést felújítani, hiszen rendkívül hosszadalmas munka ez, az oktatást zavaráná.

Fodróczy Annamária

A veradás tapasztalatai

Egyetemünkön október 31-én zajlott le a veradás, amelyet a Vöröskereszt kérésére szervezték, és az István körház dolgozói (orvosai, ápolói) bonyolítottak le.

Szikora Máriaától, a veradás egyetemi szervezőjétől a következőket tudtam meg:

— Pontos visszajelzés még nem érkezett a Vöröskeresztől, de a hozzávetőleges adatok is helytállóak. Körülbelül 115-120-an adtak vért, akiknek túlnyomó többségét hallgatók tették ki, kevés oktató volt közöttük. Idén a jobb szervezés ellenére, viszonylag kevesebben jöttek vért adni, mint tavaly. Egy ember átlagosan 3,5 dl vért adott, körülbelül 40-50-en adtak 4 dl-t. A veradók ebédhozzájárulást, colát kaptak utána.

Mi az indítéka, hogy valaki vért ad? Erre kértem választ néhány veradótól.

Dobai Erzsébet:

En most adtam vért először életemben. Láttam a plakátokat és tulajdonképpen kíváncsi is voltam rá, hogy milyen. Mivel egészséges vagyok, így nem volt akadály a veradásnak.

Szikora Mária:

Harmadszor vettem részt veradáson. Tudom, hogy többek között gyermekek szív-műtétjénél van szükség az adott vérről.

Egyúttal szeretnék felhívni a figyelmet, hogy a következő veradás jövő félelvben, március elején tartjuk, és jó lenne, ha többen jelentkeznenek, hiszen ez a mostani létszám az egyetem hallgatóinak és dolgozóinak 10 százalékát sem tette ki. Az adott vér pedig valóban sok gyermek és felnőtt életét mentheti meg.

F. A.

Mindent a maga helyén!

Telt ház a klubban, gombostűt is csak ügyvel-bajjal lehet leejteni, nagy a hőség, mindenki vetkőzik — persze csak módjával — és levegő után kapkod —, no, ebből is csak módjával jut. A téma, ami „a Polvaxon hever” érdekes és vonzó, akadt kérdés is jócskán. A válaszokat mindenki értékeli, többnyire magában, de van olyan is, aki esetlegentől kisebb környezete tudomására hozza véleményét.

Az előadó éppen egy izgalmas, aktuális problémát feszeget, amikor az állóhelyen erőteljesen oldalba böki valaki, miközben a bajsza alatt mor-

molja: „igen, igaz van, jó beszél”. Félrefordítom a fejem és csaknem ugyanabban a pillanatban el is lépek. Az illető ugyanis majdnem rám esik, de ezt egy ügyes, mondhatnám, begyakorlott egyensúlyozó mozdulattal elkerüli, és az őt körülvevő alkoholfelhővel valahogy kidülöngél a teremből. Kisvártatva hasonló stílusú manőverekkel tér vissza eredeti helyére.

S, meglehetősen kifejezéstelen arccal rámered újra az előadóra, aki még mindig a szeszies ital káros hatásait és az elvonókúra hasznosságát ecseteli.

B. L.

A HATVANEGYEDIK

(Folytatás az 1. oldalról)

alakult körülmények között készítette elő és vezette győzelemre az orosz munkásosztály forradalmi harcát. Hatvanegy év telt el. Miben rejlik a leninizmus mai érvényességének, erejének titka? Dr. Bethlendi László történelmi áttekintéssel igazolta, hogy a leninizmusnak alapvetően elmentmondó nézetek szükség-szerűen ellentétben vannak az objektív valósággal, és képviselői szándékától függetlenül, mellékvágányra visznek.” Ezt a máig ható, állandóan formálódó, aktualizálódó folyamatot indította el a Nagy Októberi Szocialista Forradalom. „A hatvanegyedik évforduló ezért az egész haladó emberiség ünnepe. Rá méltóképpen emlékezni elsősorban annyit jelent, mint a marxizmus-leninizmus elveit követni, a nép érdekében dolgozni, harcolni a szocializmusért, a kommunizmusért” — zárta szavait Bethlendi László.

Vass László a KISZ-bizottság titkára, Gyömréy Gábor, Marjai Zsuzsa, Rákosi Judit, Vígvári András egyetemi hallgatóknak KISZ-küldetésüket adott át.

Ezután nagybögő, hegedű, kecskeduda hangja töltötte be a termet; daróc ingbe, csizmába húzott fekete nadrágba öltözött fiúk, népviseletbe öltözött lányok perdültek a színpadra. Az egyetemi néptánc-együttes és a kísérezzenekar most is magysikerű, látványos műsort adott elő.

Az ünnepély az Internacionálé dallamával ért véget.

Lambert Gábor

Az irodalmi színpad fellépése

Egyetemünk tánckara

Pál Kata

A hiány újratermelése

Kornai János a szakkollégiumban

Népszerű dolog ma a magyar gazdaság enyhén szólva kiegyensúlyozatlan állapotával foglalkozni, sokszor azonban csak a felszíni jelenségek megállapításáig jutunk el. A kevés, komoly elemzés egyike Kornai János nevéhez fűződik, aki „A hiány újratermelése” című cikkében — amely akadémiai székfoglalója alapján készült —, a szocializmus kornai szakaszára oly jellemző hiánygazdaság modellezésére tesz kísérletet és így a mai gazdasági problémáink gyökereit kutatja.

Az a cikk képezte a vita alapját a Rajk László Szakkollégiumban, ahol is a szerző a szakkollégium jelenlévő tagjainak kérdéseire válaszolva védte meg álláspontját. A felületes szemlélő számára úgy tűnt, mintha valóban csak védekezne és modelljének elvontságából adódó hiányosságait próbálná mentesíteni. (Ere utalt az, hogy többször hivatkozott azokra a gondolatokra, amelyeket terjedelmi korlátok miatt cikkében nem tudott részletesen kifejteni.) Emiatt többen is megkérdőjelezték modelljének életképességét, sőt vélt hibákat fedeztek fel benne, sokszor a valószínűsítésre rácafoztak ennek érdekében. A vita alapján azonban úgy tűnt, hogy Kornainak nemcsak sikerült kivédenie az első hallásra mellbevágó kérdéseket, hanem modelljének megalapozottságát is sikerült bebizonyítania. Egy ilyen modellnek, amely a félreértések elkerülése végett nem valamiféle matematikai modell, az a lényege, hogy a fő összefüggéseket, az alapvető tényezőket és ezek kölcsönhatásait sikerüljön ábrázolnia és ezt a célt véleményem szerint Kornai nagyon jól megközelítette. Két tartállyal ábrázolta a termelési eszközök és a fogyasztási cikkek. A fogyasztási cikkek tartályán alul csap van, amelyet a fogyasztók kemény költségvetési korlátja szabályoz. A termelési eszközök tartályán nincs csap, hanem egy szivattyú emeli vissza a tartályba megtermelt javakat. A szivattyút a vállalatok pumpálgatják, s mivel nekik a költségvetési korlátjuk puha (nem számít, hogy miibe kerülnek a

cikkek), ezért minél nagyobb erővel szeretnék kiszivattyúzni ezeket a termelési eszközöket. A két tartály nincs hermetikusan elzárva egymástól, vannak átszivárgások, illetve zsilipek, amelyen keresztül a vállalatok a fogyasztók tartályából is képesek átszivattyúzni a javakat. Ez az eléggé vázlatos kép csak jelezni kívánja a modell jellegét, részletesebb elemzésre e cikk keretében nem vállalkozhatom.

A másik kérdés, ami bennem a vita alapján felvetődött, hogy vajon lehet-e értéktelen a közgazdaságtudomány? Bár a kérdés költőinek látszik (nyilván nem lehet), mégis valóságos problémát takar, ugyanis Kornai óvott attól, hogy túlságosan korán értékeket és érdekeket vigyünk be szempontjaink közé, hiszen ez megnehezíti tisztánlátásunkat. Veszélyt lát abban, ha rögtön a kiutat, a megoldást keressük, mielőtt még megnéznénk jó alaposan, mi is a helyzet valójában. Véleményem szerint ideje lenne már időt hagyni arra, hogy alaposan feltérjünk a helyzetet, hogy milyen megvizsgáljuk, mik a gazdaság belső mozgatói. Ehhez a tényfeltárás és elemzés időszakában el kell vonatkoztatnunk az értékektől és értékrendszerektől. Ez az objektív tudományos gondolkodás alapfeltétele. Szerintem ez illúzió. Valójában Kornai elképzelése sem értéktelen, amikor erről beszél, csak taktikai szempontokat követ. Gazdasági rendszerünk ugyanis annyira át meg át van szöve társadalmi és politikai elemekkel (érdekekkel és értékrendszerekkel), hogy önmagában a gazdaság elvont vizsgálata nem adhat választ a gazdasági jelenségekre sem. Ezzel a ma már szinte közhelyszerű megállapítással Kornai teljesen tisztában van, s számomra legalábbis úgy tűnik, hogy a hiány, vagy a puha költségvetési korlát fogalmának megalkotásánál ezzel is számolt.

Kornai János tanulmányával újabb lépést tett a szocialista gazdaság ellentmondásainak vizsgálata elméleti megalapozásához.

Agg Zoltán

A társadalomtudományok első programozott tankönyve

A politikai gazdaságtan az első év legfontosabb alapozó tantárgya, ezért is különös jelentőségű, hogy az idej első-sőkét új, programozott rendszerű tankönyv fogadta. Ha eltekintünk a néhány évvel ezelőtt megjelentetett programozott jegyzettől, akkor ez, a mostani könyv az első, amely a természettudomány és a nyelvoktatás után a társadalomtudományok terén is alkalmazza a programozó módszert.

Az újszerű tananyagot a politikai gazdaságtan tanszék oktatói írták: Szabó Katalin, Gacsályi István, Láng János és a könyv szerkesztője, Szamarasz Orestész.

A bevezetésben az áll, hogy az előző könyv tartalma és színvonala egyaránt kiállta a gyakorlat próbáját. Miért volt mégis szükséges a tananyag megújítása?

— kérdezem Szamarasz Orestészt.

— Túl azon, hogy idővel minden elavul, s ezért időnként alapos vizsgálatra szorul, úgy véltük, a tőkés világgazdaságban 1972 óta — ekkor volt az előző könyv „lapzártája” — nagyon lényeges események, változások mentek végbe. Ezeknek kapcsán elemezni kellett a 70-es évek

váltságos kapitalizmusának összefüggéseit, szükségessé vált például a neokolonializmus közgazdasági tartalmának, az értéktörvény nemzetközi érvényesülése értelmezésének felülvizsgálata. Ezek csak példák, de jól jelzik, hogy a tananyag iránt soha be nem fejezhető folyamat.

— Mi határozza meg, hogy egy diszciplína, egy tudomány alkalmazás-e programozásra?

— A kritérium a diszciplína érettsége, elemzése eszközeinek fejlettsége, törvényeinek, összefüggéseinek egzakttsága. Nem véletlen, hogy az első programozott politikai gazdaságtan tankönyv a kapitalizmust vizsgáló részből született. A szocialista politikai gazdaságtan anyagának programozása, egyelőre még csak perspektivikus feladat, főként azért, mert a tananyag több vonatkozásban is nem elég érett a programozásra. Komoly egységesítés, továbbfejlesztés, a kategóriák tudományosabb megalapozása során válik majd erre alkalmassá — válaszol Szamarasz Orestész.

— Hogy zajlott a munka?

— A hatvanas évek második felében kezdtünk érdeklődni a programozás iránt. A tanszék hattagú csapata részt vett egy tanfolyamon,

ahol a módszer irodalmát és az addigi eredményeket tanulmányoztuk. A mi első kísérletünk a programozott jegyzet volt, amit nagyon gyorsan elkapkodtak a hallgatók. Ezen felbuzdulva fogtunk a könyvíráshoz. Ez két éven át tartó kollektív munkát jelentett. Hogy mennyire nem frázis ez, azt bizonyíthatja, hogy minden fejezetet legalább kétszer vitott meg az egész csoport, de gyakorlati voltak a kisebb körben folyó megbeszélések is — folytatta Szamarasz Orestész.

— Vannak olyan problémák, például a nemzetközi érték kérdése, amelyek megítélése a tudományban nem egységes, különböző vitás pontok adódnak. Hogyan sikerül ezek feldolgozása?

— tettük fel a kérdést Láng Jánosnak.

— Ilyen esetben a korrekt eljárás az, ha a fejezet írója ismerteti a fontosabb nézeteket a kérdéssel kapcsolatban, rámutat a véleménykülönbségekre, azok okaira, majd állást foglal, kifejti saját elképzelését a tárggyal kapcsolatban. Például a nemzetközi értékkel kapcsolatban — úgy érzem — sikerült ezt az elvet magvalósítani. Jellemző, hogy a fejezet vitája, amelyen filozófus, vil. gazdos. oktatók, külső szakértők is részt vettek, igen jól sikerült, tanulságos, hasznos volt.

— Hosszas és alapos munkával elkészült tehát az új tankönyv, amelyet a diákok — mint ez beszélgetésünk során kiderült — összességében jobbnak tartanak az előzőnél. Néhány kritikai észrevétel is felvetődött. Többek szerint „veszélyes” lehet, hogy a kérdések után rögtön ott a válasz (igaz, a bevezető azt tanácsolja, hogy ezt takarjuk le gondosan, ám ez úgyis merő optimizmus), ez lehet, hogy kényelmesebb, gépiesebb tanulást eredményez.

— Elméletileg az a jó kérdés, amely a hozzá kapcsolódó válasszal a folyamatot ol-

vasásban is hasznosan betölti funkcióját. Ezt a követelményt nem sikerült minden esetben teljesítenünk, így előfordul, hogy a kérdések megtörik a kifejtés lendületét, ilyenkor szerintem még inkább szükséges a „gondolkodó” feldolgozás.

— Várható-e, hogy a vizsgán a tankönyv kérdéseiből kapnak a hallgatók tételt? Eredményes-e a kérdések, válaszok memóriavizsgálata?

— Ez nem valószínű. A könyv kérdéseinek átfogóbb vizsgatételként való megértése nagyon fontos, a mechanikus magolás tehát nem ajánlatos. Egyébként az oktatók törekvése az, hogy a szemináriumokon is a fő összefüggésekre kerüljön a hangsúly, erre lehetőséget ad, hogy az egyszerűbb problémákra a könyvből közvetlenül választ kaphatnak a hallgatók, így több idő jut a lényegi tárgyalásra. Az előadásokat is ennek megfelelően, erre támaszkodva használjuk a legfontosabb összefüggések megértésére.

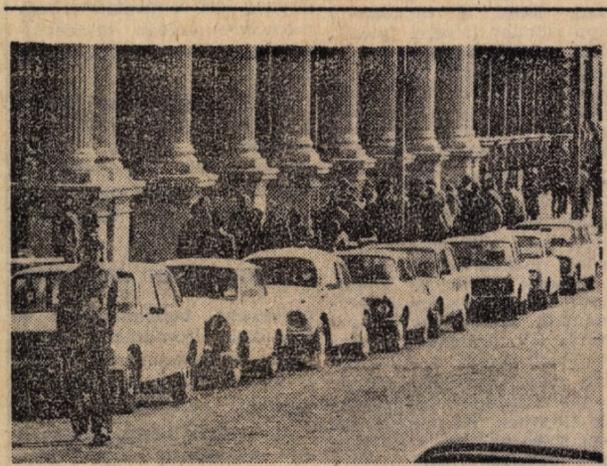
— Milyen visszhang jutott el a tanszékre a könyv foga-

datatásáról? — A tervezett tízezres példányszám helyett rögtön tizenötezer került a boltokba, de már ez is kevésnek bizonyult. A könyvterjesztő vállalat bejelentette igényét a második kiadásra. A hallgatók, akik ismerik a régebbi könyvet is, általában kedvezően nyilatkoznak. De a könyvet használják nemcsak a mi nappali diákjaink, hanem az estisek, a levelezősök, a doktorjelöltek, s minden bizonynyal eljutott azokra a tanszékre is, amelyek szintén foglalkoznak a gazdaság általános vizsgálatával. Az ő véleményükről — ami pedig nagyon érdekes és fontos volna számunkra — még nem tudunk — mondja Szamarasz Orestész.

★

Következő számunkban ezeket a véleményeket gyűjtjük csokorba az új politikai gazdaságtan tankönyvekről.

m. g.

Ez se az én kocsim, az sem az én kocsim. Nincs is kocsim.

A sorozat második részében egy sok közgazdász foglalkoztatott vállalat, a Magyar Alumíniumipari Tröszt „felhasználói” véleményét kértük. Akivel beszélgettem: dr. Lakatos Mihály, a közgazdasági főosztály vezetőjének helyettese, a trösztvezetője.

— Hogy vannak megelégedve az egyetemről kikerülő friss diplomás közgazdászokkal? Mely területeken tartják jónak a felkészültségüket, és melyeken elégedetlenek?

— Tízegynéhány éve végeztem el a közgazdasági egyetemet, azóta a gyakorlati életben dolgozom. Ezen az alapon állítom, hogy végzősem óta romlott az egyetemen a gyakorlati jellegű oktatás. Az egyetem túlzottan általános jellegű elmélettel ismerteti meg a fiatalokat és túlszítja bennük azt az érzést, hogy bármely területre kikerülve, ők lesznek a „szuper okosok”. Nem készíti fel kellően őket arra, hogy a rájuk váró munkahelyek többségének megismerése, megértése nemcsak elméleti felkészülést kíván. Így azután a két hónapja munkába állt diplomások „alantas munkának” érzik egy kimutatás, vagy táblázat összeállítását, és máris háborgognak: ezért kellett nekik diplomát szerezni? Nyilvánvaló: ha a munkaidő 80–90 százaléka azzal telik el, hogy számokat adnak össze, az nem jó munkahely, és jól teszi a fiatal közgazdász, ha megszököik onnan. De ha csak a munkaidő fele telik el ilyen mechanikus munkával, és a másik felében alkotó jellegű tevékenységet végezhetnek, az a munkahely már nagyon jónak tekinthető a frissen végzettek szempontjából.

A másik gond az, hogy az egyetemi oktatás az utóbbi években kissé áttért a népgazdasági szintű és szemléletű képzésre. A végzetek kis hányada törekszik a vállalatok felé, a többség minisztériumokban, országos főhatóságoknál, tudományos kutatóintézetekben kíván elhelyezkedni. Pedig gyakorlati tapasztalatok nélkül tudományos, vagy irányítói munkát nem lehet jól végezni. Talán az utóbbi években érezhető bizonyos törekvés a változtatásra. Ilyennek tartom például a döntési juttatások című tárgy beindítását az ipargazdaságtan tanszéken. Ez a „játék” és a hasonló jellegűek elősegítik a hallgatók majdani gyakorlati munkáját.

Az az érzésem, hogy túlzottan specializált lett az egyetemi képzés. A részterületekre való koncentráció következtében elmarad olyan tárgyak ismeretesebb tanítása, amelyek nélkül pedig nem lehetnek meg a gazdasági szakemberek. Nálunk is van több olyan nemrég végzett közgazdász, aki minimális számvetési, pénzügyi

ismeretekkel rendelkezik, arra hivatkozva, hogy ő tervező-elemző szakágazaton végzett. E tantárgyakra talán nagyobb súlyt kellene fordítani azzal együtt, hogy nem elhanyagolhatók a számítógépekről tanultak sem. Hiszen ez a korszerű. De azt is be kell látni, hogy egyelőre nem a számítógép dominál a magyar gazdaságban.

— Milyen szakon végzett, mely területekre specializálódott közgazdászokat keresnek elsősorban?

— Legjobb tapasztalatunk a pénzügyi szakon végzett hallgatókról van. Ők az oktatott tár-

Az ÉLETNEK tanulnak?

gyakból következően viszonylag fogékonyabban a gyakorlati élet dolgai iránt. Szívesen látjuk még az ipar szak vállalatgazdaságtani területén végzeteket is.

— Mit tudnak a tervezési szakon folyó képzésről? Tudják-e alkalmazni az innen kikerülő hallgatókat?

— Nem sokat tudok a mostani tervezési szakról. Azok alapján, amit a végzősöktől hallottam, azt tudom mondani: ez a szak is inkább a népgazdaság szintjén folyó munkával foglalkozik. Lehet azért a tervezési szakosoknálunk is hasznosítani a számítógépet. Aki nem számítógépes területre kerül, az a tanulókat nemigen tudja hasznosítani, viszont sok új ismeret kell megszereznie ahhoz, hogy meg tudja állni a helyét.

— Ezek a hallgatók sok korszerű tervezési, matematikai módszert tanultak. Ezt sem lehet hasznosítani?

— A gazdasági élet nemcsak modellekből áll. Emiatt nehéz összhangot találni az oktatott anyag és a gyakorlat követelménye között.

— Mi a véleményük a végzetek matematika, illetve nyelvtudásáról?

— Az az igazság, hogy a mindennapok gyakorlata nem igényel annyi matematikai ismeretet, amennyit az egyetem oktat. Ezzel azonban nem azt akarom mondani, hogy meg kel-

lene szüntetni az egyetemen a matematikai képzést. A matematika logikus gondolkodásra nevel és ha ezt sikerül elérni, az egyetem oktatásával, az már nagy dolog.

Hasonló, de mégis más a nyelv témája. Itt az a probléma, hogy ki milyen területre kerül dolgozni. Ha egy-két évig nem tudja használni valaki a tanult nyelvet, mivel a munkaterülete nem igényli — nullifikálódhat a nyelvismerete, ami később (legalább az önképzés, szakirodalom olvasás céljára) esetleg fontos lenne. Ilyen esetben sok múlik azon, készíti-e a fiatal saját ambíciója a nyelvvél

lő foglalkozásra, hogy legalább, szinten tartsa nyelvtudását.

— Mennyi idő kell egy frissen végzett közgazdásznak a gyakorlati munkába való beállítására?

— Tegyük fel, hogy a fiatal alapos felkészüléssel és erős ambícióval rendelkezik, akkor például egy ilyen tröszt szervezete a külső-belső kapcsolatok, az összefüggések megismerése minimum kétévés igen komoly tanulást igényel tőle.

— Igaz-e a vád, hogy a friss diplomások nagy elméleti felkészültségre hivatkozva, „túl nagy mellettnel” lépnek fel a munkahelyükön? Vagy olyan nagy-e az elméleti felkészültségük? Vagy inkább az a realitás, hogy tulajdonképpen semmit sem tudnak, ezért egy fél évig ki se nyírnak a szájukat?

— Kategórikusan egyik sem igaz. Az én véleményem szerint talán az egyetem ad a szükségesnél nagyobb mellényt a hallgatóknak, mint amekkora jogos lenne. Ezért érzik ők a munkahelyre kikerülve okosabbnak magukat mindenki másnál. Igaz az, hogy a kapott ismeretük frissek, modernek. Egy huszonöt éves végzett közgazdász nem tudhatja mindazt. De azért, ha ezt a huszonöt évet valaki hasznosan töltötte el, nem mondott le a szakmai továbbképzésről, akkor elméleti és gyakorlati tudása is többszöröse a végzősének. Még ha egyes területeken el is marad tőle. Ilyen vonatkozásban a hallgatók szemléletének formá-

lásán kellene változtatni. Helyes törekvés egészséges önbizalommal felruházni a fiatalokat reális tudásukat illetően és megmutatni, hogy további tanulási útján mivé válhatnak. De ha túltengő, átludományoskodó ruhát húznak a hallgatókra, akkor sok kellemetlenség éri őket. Persze sok függ a fiatal diplomástól is. Ha megpróbálja felmérni tényleges ismeretait, vállalja a szakmai továbbképzést, reálisan értékeli helyzetét a munkahelyi kollektívában, és el a lehetőségekkel, melyeket számára a gazdasági vezetők és a kollégák nyújtanak — előbb-utóbb megbízható, jó szakember válik belőle.

— Van-e szakmai elhivatottság, ambíció, a fiatal közgazdászokban?

— Ezt megintcsak nehéz általánosítva megítélni. Aki az első időben nem talál rá „a szakma ízére”, lehet, hogy egész életében nem ismeri meg a szakma szeretetét. Ha az oktatás jobban orientálna a gyakorlat felé, talán az ambíciókat is inkább fel lehetne ébreszteni a hallgatókban. Nekem az tűnt fel, hogy kevés fiatalnál érezhető a szakmai cél — nem az, hogy milyen vezető pozíciót akar elfoglalni, hanem az, hogy mit szeretne elérni a szakmában. És még egy személysűrű jelenség: ritka az a fiatal, aki szükség esetén részt vállal a túlmunkából, vagy — uram bocsá! — otthon foglalkozna szakmai kérdésekkel, sürgős feladatokkal. Pedig éppen a közgazdászokra vonatkozóan nehéz kijelenteni, hogy nyolc óra a munkaidejük. Az igazi szakember nem a munkaidőnek dolgozik, hanem szakmai szeretetből arra kell törekednie, hogy amit kiad a kezéből, az megalapozott, megvédhető legyen. A fiatalok elvárják az anyagi juttatásokat, támogatásokat, de nem minden esetben tesznek is azért, hogy nyugodt lelkiismerettel lehessen ezeket nekik adni (még ha elő is írja ezt a jogszabály).

— Tükrözi-e az egyetemi tanulmányi eredmény azt, hogy milyen közgazdász lesz a hallgató?

— Nem feltétlenül reális. Az egyetemet közepezen „szenvedő” hallgató ragyogó gyakorlati szakember lehet, de egy kitűnően diplomázó hallgató is lehet megkeseredett, szakmáját nem szerető ember. Ez abból is fakadhat, hogy azok, akik jó gyakorlati érzékkel rendelkeznek és hamar felalálják magukat a gyakorlati életben, nehezebben bírákznak meg az elméleti anyagokkal. Persze mint minden általánosítás: ez is hibás, magam is tudok számos ellenpéldát.

Pál Kata

A „parlament” szünetében Bikics István és Zelkó Lajos

A felvételeket Fáth Péter készítette

„A diák követel, a tanár tartozik”?

(Folytatás az 1. oldalról)

talán az összes hozzászóló közül a leggondosabban felkészülve. — Elmondta, hogy szerintük a képzés valóságos célja nem tisztázódott a szakon; az, hogy elméleti, vagy gyakorlati szakembernek képezik-e őket, s középiskolai, vagy főiskolai, egyetemi tanár lesz-e belőlük? Komoly gondjaik vannak a pg-oktatás hatékonyságával is. Nem mindig a szakmában legjártasabb tanárok oktatják őket, s éppen ezért legfőbb számukra talán a Töke-szeminárium, ahol az oktatóval kapcsolatban hasonló kifogás van. Problémákat látnak a tantárgystruktúrában is; sok a fél- vagy egyéves tárgy, amely idő megjelölésén rövid az anyagok megismerésére, s ezek nem is nagyon illeszkednek be a tanulmányokba (például könyvvitel, etika). Szeretnék egy második nyelvet is tanulni, akár alternatív tárgyként is. Számúzza az elmondottakat, Lengyel Erzsébet kijelentette, hogy jelenlegi helyzetük nehéz, s így nem látják biztosítottak a megfelelő szakember-utánpótlást.

Még a tanárszakosok gondjainál maradva: Székora Mária (IV. tanár „B”) javasolta, hogy a nem szakjellegű tárgyakat szakrészletben kellene előadni. Fölvetette azt is, hogy a nyári középszintű építőtáborokban való nevelőmunkát fogadják el szakmai gyakorlatnak a tanárszakosoknál. Juhász Ferencnek, a pedagógia tanszék vezetőjének válasza: „A nyári építőtábor akkor számítható be szakmai gyakorlatnak, ha az kapcsolódik a szakszeminárium témájához, jellegéhez”.

A továbbiakban témánként csoportosítva közöljük a hozzászólásokat. „A nap slágere” a pg, a termelés-technika és a nyelv volt.

TÖBBEN KIFOGÁSOLTÁK,

hogy baj van a pg előadások színvonalával. Horn Gábor (III. tanár „A”) szerint nincs a helyére téve a pg, és a filozófia sem. Ez pedig a közgazdászok számára fontos lenne. Kiss Judit (IV. tanár „A”) hiányolta, hogy a jellemzésekre soha, semmiféle visszajelzés nem érkezett a pg. tanszéktől. Sipos Anna (II. pénz-

ügy) keményen fogalmazott Szabó Kálmán katalógusával kapcsolatban: felhívta a figyelmét, majd hozzáfűzte; hogyha nem kötelező az előadás, akkor ne legyen katalógus.

Zelkó Lajos (pg. tanszék-vezető helyettes) válasza: „A sokat bírált szoc. pg. könyvet három éve az akkor a tanszékre bekerült fiatal oktatók is kritizálták. Mi erre azt mondtuk nekik, hogy írjanak akár csak öt oldal, s ha abból legalább egy jó lesz, azt máris publikálni fogjuk. Eddig még nem jelentkezett senki közülük. Végül is az itt elhangzottakra azt mondhatom, hogy rövid időn belül összefognak ülni a diákok képviselőivel, amikor majd megbeszéljük a gondokat, problémákat, az előadások, szemináriumok stb. kapcsolatát”.

Szigeti Endrének (elmélet tört. tanszék docense) is volt hozzáfűzni valója mindehhez: „Nem tetszik nekem ez a parlament, hiszen csak a negatívumokról esik szó. De hogy a katalógus kérdésnél maradjunk: nem akarok beleszólni a pg. tanszék dolgaiba és én nem is fogok katalógust tartani, de szerintem a lényeg az, hogy tisztázni kell az előadás helyét, szerepét az egyetemi oktatásban, s nem azt, hogy van-e katalógus, vagy nincs”.

Kifogásolták a termelés-technika előadások színvonalát, sőt akadt olyan is, aki kimondta, hogy nem látja értelmét ennek a tárgynak. Végh Attila (III. pénzügy) védelmére kelt a tanszéknek, megállapítva, hogy többnyire olyanok kritizálják az előadásokat, akik nem látogatják azokat, s különben is a tanszék modern oktatási eszközökkel dolgozik (írásvetítő, film stb.). Bikics István tanszékvezető először is sajnálkozását fejezte ki, hogy sokan még mindig nem látták be, mennyire szüksége van egy közgazdászoknak bizonyos műszaki alapismeretekre, majd megjegyezte, hogy az nem vitaalap, ha azt mondják: nem jó az előadás. Azt mondják meg inkább, hogy konkrétan, mi és miért nem tetszik. Erről már lehet beszélni, vitatkozni. Különben is az előadások látogatottsága 90–95 százalékos, s néha még taps is csattan az órák végén.

A NYELVEKKEL KAPCSOLATBAN

is felmerült néhány probléma. Simonyi Tamás (IV. külker.) antidemokratikusnak minősítette azt, hogy nyugati nyelvből nem indítanak kezdő csoportot az elsősöknek. (Meglepő volt, hogy Simonyi Tamás terjesztette elő csokorba gyűjtve az elsősök problémáit — jól lehet instruktor —, pedig azt az elsősök ugyanígy el tudták volna mondani, mint ahogy a délután folyamán volt is erre példa.) Balassa András (I/19.) (!) nehezményezte, hogy kevés a társalgás a nyelvórákon. (A nyelvórák összesúgnak két sorral lejjebb, „jó lenne, ha előbb megtanulnák az alapokat, a nyelvtant, utána jöhet a társalgás”) Papp Nándor (Nyelvi Intézet, angol tanszék oktatója) hangos válasza: „A kezdő nyelvtanítás nem alapvető feladatunk” — amihez Szuhay elvtárs zárószavában hozzátette: „Ha hoznak tanárt, lesz nyelvórájuk”.

Simonyi Tamás vetette fel azt a problémát is most már a matematika tanszék felé fordulva, hogy akik szakközépiskolából jönnek az egyetemre, el vannak zárva az emelt szintű matektól, s így a tervgazdasági szaktól is. Polgár András (IV. tervgazd.) ugyanezt kiterjesztette a könyvvitelre, más előjelekkel persze: itt a szakközépiskolások vannak előnyben, de ő nem érzi ilyen súlyosnak ezt a különbséget. Szerinte inkább mind a két esetben az előzetes felelő dominál sokakban, ennek leküzdésére jobb propagandát, tájékoztatást javasolt. A számvitel tanszék képviselője megjegyezte, hogy kezdeményezni fogja a tanszékben a gimnazisták külön könyvvitel oktatását.

Tomács Endre (V. ngt.) arról panaszkodott, hogy a népgazd. terv szakon a gyakorlatnak nem sok köze van az elmélethez, s erre most végzősként döböntek rá igazán. Az első három évben is több realitást szorgalmaz.

A proszemináriumú rendszer az elsősök szerint „befuladóban” van, mert csak bevezet egyes tárgyak irodalmába, de nem nagyon szeretett meg azt. A rekonstrukcióról

több tájékoztatást szeretnének kapni. Újlag nehezményezték a szombati testnevelés órákat, ez nyilvánvalóan a vidékieknek kedvezőtlen. Halmaj Erzsébet (I. évfolyam dékán) válasza: „Meg fogjuk ezt beszélni a testnevelés tanszékkel. Dede Tibor (I/14.) a kollégiumi gondokkal rukkolt elő. Körülményes a közlekedés Törökbálintra és vissza. Megoldási javaslat: az egyetem adja oda a buszát az elsősöknek. Hiányos a berendezés, egy-egy centrifuga és mosógép van az épületben, akadok a postai küldemények kézbesítésé, s jó lenne, ha a körzeti orvos naponta egy-egy órára kimenne a koleszba. Szuhay Miklós megígérte, hogy személyre szólóan mindenki-nek megadják a választ ez ügyben.

Végül megkérdezte valaki, hogy lesz-e jövőre szociológiai szakképzés. Szuhay Miklós szerint ennek beindítása bizonytalan időre eltolódott, viszont szociológiai blokk lesz, illetve már van is.

A NÉGY ÓRÁN AT TARTÓ

parlament befejezéseként a küldöttek elfogadták a beszámolókat és megszavazták a kar 50 képviselőjét a december 6-1 egyetemi parlamentre.

Az elsősök közül néhányan úgy vélekedtek, hogy a diákok merészebbek, szókimon-dóbbak voltak, mint azt várták. Ugyanakkor tapasztaltabb társaik közül akadt olyan, aki mindezt úgy fogalmazta meg, hogy a hatás kedvéért számonkérő hangnem és rész-igazságok hangoztatása jellemezte a felszólalásokat. A hallgató követel, a tanár tartozik koncepció jutott érvényre. Karaszek Judit szerint ez a szemlélet bensőségebb tanár-diák viszonytal lehetne megváltoztatni.

B. L.

Foglalkozása: tudományos munkatárs. Az egyetemi hallgatói titulus helyett szeptember óta ezt diktálja be ha kéri a hivatalos adatait. „Impónálóan jól hangzik” állapítják meg róla egy kis irigység-gel a régi évfolyamtársak. Van aki még azt is hozzáfűzi, hogy a titulus nem minden. Tisztában van ezzel Némethi Gábor is, akit ért már ennél nagyobb kitüntetés is, igaz, hogy csak négy napra, amikor nem hogy oktatója, de egyenesen rektora lehetett az egyetemnek. Olyan egészséges közakarattal ritkán választ a diákság rektort, mint akkor őt. A gémkapocsokból fűzött rektori láncsal a nyakában, az emelvényen állva még egyáltalán nem gondolt arra, hogy a végzés után nemcsak játékból, de igazából is a katedrán lesz a helye.

Akkor a diák-rektor-választás idején tele volt fényképpel az egész egyetem. A magas szőke, majdhogynem gyermekképző fiatalember fotója levarthatatlanul virított a falakon. Ez az arc azóta mit sem változott. De mitől is lenne más, hisz azzal, hogy elvégezte az egyetemet, tulajdonképpen neki változott a legkevésbé meg az élete, a csoport-társaihoz viszonyítva. Valóban. Ugyanazzal a villamossal jár be az egyetemre, mint régen, ugyanazok a tanári arok veszik körül, mint korábban, a könyvtár is a régi és sajnos a menza sem változott. Látszólag semmi sem változott. De csak látszólag, mert valójában azzal, hogy éppen az egyetem lett a munkahelye, sok minden át kellett hogy rendeződjen benne. S az átrendeződést éppen a feladatok felelőssége sugallta. Mint diák sem volt rest a nagyobb lendületre, most azonban mindennél nagyobb szükség lesz ahhoz, hogy az új követelményeknek megfeleljen.

Majdnem minden diák fejében megfordult a gondolat „ha itt maradhatnék az egyetemen tanárnak.” A legszebb álmok egyike alig néhány hónappal az egyetem befejezése előtt vetődött fel Gáborban. Szakszeminárium-vezetője aziránt érdeklődött, hogy szeretné-e a jövőben is foglalkozni futurologiával. A kérdésre természetesen igen volt a válasz, hiszen egyetemi tanulmányait négy évig, szinte végigkísérte a jövőkutató. Elsőben még csak véletlenül választotta proszemináriumnak. De megszerette és úgy alakult, hogy a későbbi években is befolyásolta a jövőkutató. Alternatív tárgyként is ennek módszertanát választotta a statisztika keretében. Ott kezdett el komolyabban foglalkozni vele. A módszertani tanulmányait azonban az utolsó évben elméleti szakszemináriummal cserélte fel. Így került Kovács Géza egyetemi tanár jövőku-

tatással foglalkozó szakszeminárium csoportjába.

Már nem tudná megmondani ki mondta ki először Kovács Géza, vagy ő, hogy jó lenne az egyetemen maradnia. Mindenesetre úgy jött ki a tanszékről, hogy „jézusmária, lehet, hogy az álmok valóra válnak?” Aztán sok kérdőjel következett. Nincs státus. Végül is lett. Röpködött a boldogságtól, amikor kézhez kapta a névre szóló pályázatot. Abba a szerencsés helyzetbe került, hogy ő csak kívülről nézte a csoporttársak álláske- resését.

Még diákként ment el a nyári jugoszláviai AIESEC-gyakorlatra és tulajdonképpen ezt a művét akkor sem tudta levetkőzni, amikor nyár végén felkereste leendő munkahelyét, a népgazdaság-tervezési tanszékét. Eddig csak a tanár-diák viszonyt ismerte s, hogy ezután mi lesz?... bizonytalan-kodott. De minden a legnagyobb természetességgel oldódott meg. Úgy ültették maguk közé tanárai az első tanszéki megbeszélésen, mintha legalábbis három-négy éve már a kollégájuk lenne. És a helyzet később sem változott. Kicsi a futurologiai csoport, szinte mindenki mindent tud egymásról, s Gábor ebben a közvetlen környezetben jól érzi magát.

Kialakították már — a csoportvezetővel együtt — Gábor munkatervét. Kutatási területét összefügg agrár-szakos végzettségével. A KGST-n belül Magyarország kapta a mezőgazdasági célprogram koordinálását. Ennek is vannak programozási vonatkozásai, amivel foglalkozni kell, hiszen a magyar mezőgazdaság jövője is lényeges súllyal szerepel a szocialista mezőgazdaságban.

Emellett részt kell vennie már a csoport közös kutatási programjában, a népgazdasági mutatók újraszámolásában. Tíz évvel ezelőtt elkészítették ezt 2000-ig, a mostani munka 2020-ig terjed. A futurologiai csoporton belül, jelenleg a vizsgálat elvi megalapozása folyik, kéthetemenkénti vitákkal. A számításokat jövőre kezdik el.

Ebben a témában még nem tanít, csak tanul. A kollégák óráit látogatja, rengeteget olvas; készül a tanításra és az alkotó munkára. Mind emellett egyetemista mivoltát sem szeretné elfelejteni. Igaz, még nem találta meg a módját, hogyan lehet mindazt folytatni, amit olyan szívesen csinált diákkorában, de feltett szándéka, hogy segít a volt diáktársaknak, a KISZ-eseknek.

Legkedvesebb szenvedélye is a KÖZGÁZ-hoz kötődik. Az egyetem színeiben kosárlabdázik, s a csapat egyik legjobbja. De ezt a minősítést azon a mértéken is kivívhatja, amely számára szeptemberben kezdődött el, ugyancsak az egyetem színeiben. H. E.

Új tantárgy: A magyar munkásmozgalom története

(Folytatás az 1. oldalról)

felkészülésben így részt vett a teljes tanszéki kollektíva.

— Milyen tankönyv áll majd a hallgatók rendelkezésére?

— Megjelent egy kötet: Magyar munkásmozgalom története 1868—1976. (Látható, hogy egészen napjainkig végigkíséri a munkásmozgalom fejlődését.) Emellett elkészült saját szerkesztésű szöveggyűjtés is. A tankönyv alapjában jó, de viszonylag szűk terjedelmű, egyes kérdések nem eléggé kidolgozottak, ennek mintegy kiegészítésére szolgál majd a Szöveggyűjtés.

— Milyen felkészülés előzi meg önök részéről a tárgy oktatását?

— Az anyagot külső meghívottakkal (közgazdasági jellegű főiskolákról) megtárgyaltuk. Az elméleti előkészítés során vitaanyagot dolgoztunk ki, amely napjaink vitatott kérdéseit exponálja, továbbá tematikát a hallgatók számára, irodalomjegyzéket, amely különben a szöveggyűjtésben megtalálható és a vizsgakérdéseket.

— Milyen módszereket kívánunk alkalmazni a tárgy oktatásában?

— A módszerek hasonlóak a tudományos szocializmus oktatás módszereihez. Ami részben új, az az, hogy igyekszünk minél szemléletesebbé tenni az órákat dokumentumokkal, filmekkel. A tárgy sokban kapcsolódik a tudományos szocializmushoz, hogy csak egy példát hozzak: A magyar munkásmozgalom története tankönyv egyik fejezete: A népi demokratikus rendszer kialakulása és fejlődése Magyarországon. Ez például szorosban kapcsolódik a tudományos szocializmushoz.

— Mi a tulajdonképpeni célja a tárgy oktatásának?

Geszti Margit

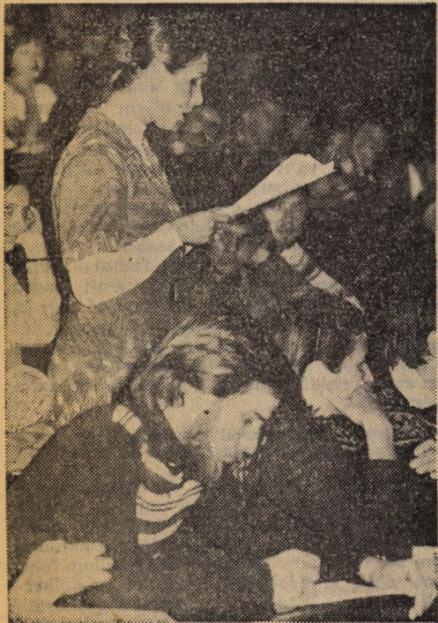
Fotósok figyelem!

Az egyetem KISZ-bizottsága a Közgazdász szerkesztőségével karöltve, ismét életre hívja az egyetemi fotósakkört. A szakkör célja a már fotózni tudók látásmódjának, kifejezésformájának, technikai tudásának javítása, fejlesztése. Szeretnénk azt, hogy a tagok egymást segítve, egymást inspirálva kis alkotóműhelyt hozzanak létre, ahová szakmai be-

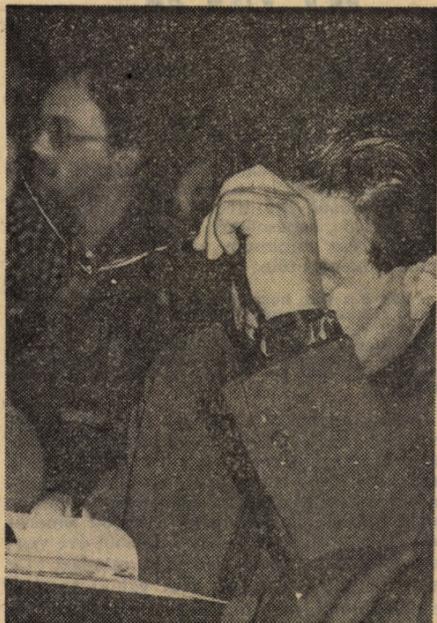
szelgetésre neves fotóművészeket is meghívhatunk.

Minden olyan diák jelentkezést várjuk, akiket érdekel a fotóművészet és jelenleg bármilyen szinten foglalkozik fotózással.

Jelentkezni lehet a Közgazdász szerkesztőségében III. 382., vagy Fáth Péternél az első foglalkozáson november 22-én, délután 5 órakor. Gyertek minél többen!

Az első hozzászóló Lengyel Erzsébet IV. évf. tanár „A” szakos

Aki filózik a parlamenten

A 27. első párttag zömmel az általános kar I. pártalapszervezetéhez tartozik. Közülük 15-en SZET-esek, illetve ESZET-esek. Ezáltal azonban egy olyan hallgatót mutatunk be, aki gimnazista éveitől kezdve párttag.

A kőbányai I. László Gimnáziumba jártam. Rögtön elsőben, sőt az első félév idején felvettek a KISZ-be. Ez az egész procedura meglehetősen formális volt; így zajlott: „Holnap felvesszünk a KISZ-be, gyere el!” „Az mi?” „Semmi különös!” „Na jó, nem bánom, úgy sincs délutánra más dolgom.” (Persze ezzel együtt sem lett, 20 perc alatt végeztünk...) Verbó Sándor, az I/2. csoport tagja, aki mindezt elmondta, a középiskolai évek alatt a KISZ-vezetés több szintjén dolgozott, így az alapszervezettől fokozatosan eljutott a kerületi KISZ-bizottsághoz.

Tulajdonképpen szerencsém volt a középiskolában. Ezt most mozgalmi szempontból mondom. Egy nagyon magával ragadó iskolai

Liener Péter:

HAT ÉVTIZED A NÉP SZOLGÁLATÁBAN

Néhány nap múlva lesz 60 éve, hogy megalkult a Magyarországi Kommunista Pártja. (A kerek évfordulók mindig jó alkalom adnak a visszatérítésre.) Ha csupán az lenne a célunk, hogy tiszteljük a pártalapítók előtt —, a megemlékezést ez is indokoltá tenné. Meggyőződésünk azonban, hogy ennél sokkal többet kell tennünk. Pártunk, munkásosztályunk, egész dolgozó népünk mai tevékenységéhez is tapasztalatokat meríthet a magyar munkásmozgalom legutóbbi hat évtizedének harcaiból.

A „forradalmi párt”, Magyarországon 1918. november 24-én jött létre. A pártalakulás természetesen nem előzmények nélkül való. Csak jelzésekben utalunk a legfontosabb tényekre. A világháború időszakának második felében, de különösen a Nagy Októberi Szocialista Forradalom győzelme nyomán fokozták harcukat a baloldali erők, megmozdultak a széles tömegek. Ez megmutatkozott az 1918. januári és júniusi általános sztrájkban, a pécsi katonalázadásban, az ország különböző területein fellobbanó zendülésekben. A háborús kormány megbuktatása, a monarchia megdöntése, a nemzeti függetlenség kivívása volt a célja az október 29-i általános sztrájknak, az október 30-i nagy tüntetésnek és az október 31-i kibontakozó fegyveres felkelésnek, amely végül is elérte célját. Ezt követően november 16-án kikiáltották a köztársaságot. Mindebben nagy szerepet játszottak az SZDP-n belül és részben kívül szerveződő baloldali csoportosulások, melyek élére álltak a tömegek mozgalmainak. Mindez azonban csak a polgári átalakulás megvalósításához volt elegendő. A szocialista forradalommal való továbbfejlesztéséhez szükség volt — mintegy a forradalom szubjektív feltételeként —, valóban forradalmi párt, olyan erőre, amelyben az új körülmények között is megvan a képesség a munkásosztály harcának vezetésére.

1918. november 24-én, vasárnap délután mintegy 35–40 ember gyűlt össze Kelen József mérnök Városmajor utcai lakásán. A jelenlévők korábbi politikai pályája — sokban eltért.

Ott voltak az SZDP-n belüli régi baloldali ellenzék képviselői, így Vágó Béla és László Jenő; a Szabó Ervin körül tömörülő forradalmi szindikalista munkások képviselőitében Mosolygó Antal; az új szociáldemokrata ellenzékhez tartozó Hamburger Jenő, Nyisztor György és Hajdú Gyula, az üzemi- és szakszervezeti bizalmiak, így Híkdé Aladár és Chlepkó Ede, valamint a fiatal értelmiség forradalmi szocialistái, köztük Korvin Ottó, Sallai Imre és Révai József. E csoportok szerepe óriási volt abban, hogy az események egyáltalán eljutottak 1918. novemberéig. Amit nem voltak képesek felismerni, az az, hogy a munkáshatalom megvalósításának útja a megalkuvókkal való szakítás, és új, forradalmi munkáspárt létrehozása. Ezt csak azok ismerték fel, akik korábban, a háborús események következtében Oroszországba kerültek és ott kommunista-váltak. Kun Béla és Szamuely Tibor, Jancsik Ferenc, Pór Ernő és a többiek megismerték a lenini eszméket és a bolsevik párt gyakorlatát egyaránt. Az OK(b)P Magyar csoportja november 4-én mondta ki a KMP megalakításának szükségességét.

Az új párt létrejöttét heves viták előzték meg. Még a korábban említett baloldali munkásvezetők egy részében is élt az illúzió, hogy a Szociáldemokrata Párt vezetését nyílt szakítás nélkül is forradalmi útra lehet terelni. Végül azonban győzött a lenini álláspont, amely szerint az egység rendkívül fontos dolog a proletárium osztrályharcában, de a győzelmet csak a forradalmi vezetéssel kialakított egység biztosítja. Az opportunista vezetés alatt álló pártban megvalósuló egység az opportunizálással való egységet jelenti. Ez pedig valójában a burzsoázia érdekét szolgálja.

A KMP létrejöttével új fejezet kezdődött a magyar munkásmozgalom történetében. Az úttörők jóvoltából a magyar munkásmozgalom is magába foglalta a kor élelményeszméjét, a leninizmust, és a hazai viszonyokra alkotó módon alkalmazta azt. Ennek ragyogó példája volt a Magyarországi Tanácsköztársaság létrejötte, a proletárium hatalmának megteremtése.

1918–1919. és egyben a magyar történelem fordulójának történetét már sokan és sokféle megközelítésből elemezték. Mi most csak néhány, máig ható tanulságra hívjuk fel a figyelmet.

Az egyik kérdés a munkásosztály és pártja egysége. 1918. novemberre és a következő hetek azt bizonyították, hogy csak forradalmi párt esetében van értelme a pártegységet megőrizni. A marx-lenini alapon álló párt — a sajátos történelmi helyzetben — hetek alatt többet tett a proletárforradalomért, mint a reformista MSZDP hosszú éveken keresztül. A Tanácsköztársaság létrejöttének azonban — és ebben nincsen ellentmondás! — feltétele volt a munkásmozgalom átmenetileg megbomlott egységének helyreállítása. A forradalmi alapon megvalósuló egység megsokszorozta a munkásosztály erejét és képessé tette a magyar nép vezetésére.

Évtizedekkel később, 1948-ban az MDP létrejöttékor, az 1919-es tapasztalatokat is hasznosították, amikor az SZDP korábbi jobboldali vezetőinek nem adtak helyet az új pártban.

A márciusban létrejövő egységes pártban ugyanis hamar megmutatkoztak az első repedések. Bebizonyosodott, hogy a pártegység csak akkor valóságos, ha nem nyilatkozatokban, hanem a gyakorlati tevékenységben, a politika

kialakításában és végrehajtásában nyilvánul meg. Ezt pártunk későbbi története is alátámasztja. A Horthy-korszakban az illegális KMP munkáját a frakcióharcok is nehezítették, hosszú időre lehetetlenné téve az eredményes munkát.

Később, az MDP történetének egyik időszakában csak szavakban létezett a párt egysége. Majd amikor a revizionista csoport kiszorult a pártból, és az a dogmatikus vezetéssel vált „egységessé”, akkor nyilvánvalóvá lett, hogy a pártegység alapvető feltétele a helyes politikai irányvonal, az olyan elvi politika, amely a marxizmus-leninizmus elméletére épül, s amely megfelel az ország sajátosságait tükröző helyzetnek, a munkásosztály távlati céljainak, valamint a nemzetközi mozgalom érdekeinek. Az MSZMP létrejöttétől ilyen pártegységet valósított meg, és ez sikereinek egyik fontos záloga.

Pártunk története a szövetségi politika és a proletár hatalom megteremtésének lehetséges útjai szempontjából is a tapasztalatok gazdag tárháza. A KMP már létrejöttékor olyan programot dolgozott ki, mely alkalmas volt arra, hogy tömegeket állítson maga mögé. A KMP nem csupán a munkásosztály pártja, de az egész nép pártja volt. A Tanácskormány azonban később alapvető kérdésben, a földkérdésben nem tudott helyes álláspontot kialakítani. A kommunistaok okultak az elkövetett hibákból, és a felszabadulás után nemcsak elfogadták, támogatták is a parasztság jogos követelését, azt, hogy a föld azé legyen, aki megműveli. A föld forradalmi felosztásának megvalósítása, majd később a földvisszatérítési mozgalom elleni összefogás szilárd alapot jelentett a munkásosztály és a parasztság szövetségének. Ezt a szövetséget a „személyi kultusz” időszakának hibás agrárpolitikája sem tudta megintatni. Az ellenforradalom leverését követően, a mezőgazdaság szocialista átszervezésekor pedig az MSZMP példáját adta annak, hogy a helyes döntést helyes időpontban kell meghozni. 1962-re, éppen a nagyüzemi mezőgazdaság létrehozásával leraktuk a szocializmus alapjait, és megkezdődött az egységes szövetkezeti paraszti osztály kibontakozásának folyamata.

A munkásosztály történelmi céljának megvalósításában azonban nem csupán természetes szövetsége, hanem a társadalom egyéb rétegei is érdekelték. Ez az „érdekelttség” már 1919-ben is megmutatkozott, s lehetővé tette, hogy a munkáshatalom viszonylag békés úton jöjjön létre. Békés utat mondunk, és ez annyiban feltétlenül igaz, amennyiben a fegyverek tagadását jelenti. Hangsúlyozni kell azonban — úgy véljük napjaink bizonyos vitáiban ez különösen időszerű —, hogy a Tanácsköztársaság békés, de nem parlamentáris úton valósult meg. A burzsoázia pedig nem „lemondott” a hatalomról, nem „átadta” azt a munkásosztálynak, hanem hatalmát megdöntötte. Később minden lehetséges eszközt igénybe is vett, hogy visszaszerelje, majd véres bosszút állt e hatalom „bitóira”.

A szövetségi politika és a hatalom megragadásának kérdésében a magyar népi demokratikus forradalom ugyancsak napjainkig ható tanulságokat nyújt. A MKP a II. világháború után eljutott ahhoz a nagy jelentőségű felismeréshez, hogy a megváltozott nemzetközi erőviszonyok között elvileg lehetséges a szocialista forradalom békés fejlődése. Ez később még kiegészült a következő tétellel: Az a széles osztályszövetség, amely a fasiszmus ellen irányuló harcban alakult ki, ha nem is minden változás nélkül, de lényegében fenntartható a szocializmusért vívott harc időszakában, azaz a munkásosztály szocialista céljait is elérheti úgy, hogy a nem proletár rétegek megmaradnak szövetségeseinek. A szocializmus győzelme tehát nem egy „új forradalom” eredménye, hanem a demokratikus fordulat betetőzése, kiteljesedése.

Az elmúlt hatvan esztendő története választ ad arra a kérdésre is, hogy milyennek kell lennie a párt és a munkásosztály kapcsolatának. Majakovszkij így ír erről:

A párt: milliók egymás mellett, szorosan összeérő vállak. A párttal házakat égig emelnek, kik egymást segítve segítséget találnak.

A párt: a munkásosztály gerince.
A párt: a mi ügyünk halhatatlansága.
A párt: a mi ügyünk halhatatlansága...
A párt az egyetlen, melyben sosem csalódo.
Ma inas vagyok, de holnap a térdképen én törölöm le a határt.
Osztály-ügy, osztály-ügy, osztály-erő, osztály-dicsőség: ez a párt.

A párt azonban e költői módon megfogalmazott szerepét csak akkor tudja betölteni, ha közte és a munkásosztály nagy tömegei között szerves a kapcsolat. A KMP azért tudta — mindössze négy hónapi működés után — megteremteti a Tanácsköztársaságot, mert a munkásosztály felismertette az igazi érdekeit, a tömegek megvalósításában a párt körül tömörültek.

A Horthy-fasiszmus időszakában a mély illegálitás, a pártra nehezedő kíméletlen terror nagyon megnehezítette az osztály szervezését. A KMP-nek azonban a legnehezebb helyzetekben, a nagy vereségek időszakában is volt ereje ahhoz, hogy különböző akciókkal jelezze létét, így tartsa a reményt a munkásosztályban.

A felszabadulás után, a megváltozott körülmények között természetesen a párt és az osztály kapcsolata is másként, bizonyos értelemben minőségileg is újszerűen alakult. A forradalmi lelkesedés hullámán száz és százerek sorakoztak fel a párt mögött. Ez adta meg a KMP igazi erejét, ez tette lehetővé, hogy 4 év küzdelmei nyomán, 1948-ra győzzön Magyarország a szocialista forradalom.

Az ötvenes évek elején a párt és a munkásosztály kapcsolatában törés következett be. A személyi kultusz és következményei, a törvénysértések, az életszínvonal csökkenése, mindenekelőtt pedig a szavak és a tettek között egyre mélyülő szakadék súlyosan meggyengítették ezt a kapcsolatot. A pártvezetés egyre kevésbé figyelte a tömegek szavára, döntései meghozatalánál egyre kevésbé tördődött a munkások véleményével. Ez volt az egyik oka, hogy az ellenforradalom bizonyos munkás tömegeket átmenetileg a saját táborába tudott csalni. Az ellenforradalom egyébként számos más, ma is érvényes tanulsága mellett azt is bizonyította, hogy az osztályellenesség felett aratott győzelem korántsem küszöböli ki végérvényesen és automatikusan a polgári restauráció kísérletének veszélyét.

A munkásosztály a szocializmus alapjai lerakásának időszakában, de azt követően sem mondhat le a proletárdiktatúra következetes, a lenini tanításoknak megfelelő alkalmazásáról.

Az ellenforradalom leverése után a korábbtól eltérően alakult az MSZMP és a munkásosztály kapcsolata. Pártunk felismerte és következetesen megvalósította, hogy a vezető szerepet nem adminisztratív úton, hanem parancsolgatással, hanem rendszeres, kitartó, az eredményekkel és a tennivalókkal lépést tartó, őszinte felvilágosító munkával kell érvényesíteni. Ennek feltétele, hogy a párt és a tömegek kapcsolata a kölcsönös bizalomra épüljön. Pártunk megértette, hogy nem önmagában és önmagáért létezik, hanem csak a dolgozó néppel és a dolgozó népért. Megértette, hogy tevékenysége voltaképpen a nép szolgálata. De — és ez ismét az MSZMP történetének, egész tevékenységének egyik nagy tanulsága — a pártnak a tömegek valódi érdekeit kell képviselnie, még akkor is, ha ez esetenként nem népszerű, mert nem egyezik a vélt érdekekkel.

Pártunk vállalta a felelősséget döntéseiről a magyar munkásosztály és a nemzetközi proletárium előtt — és a történelem, a későbbi események igazolták az akkori elhatározások helyességét.

Az eddigiekben pártunk hatvanéves történetének csupán néhány, talán önkényesen kiragadott mozzanatát emeltük ki. Nem is lehet ez másként, hiszen a rendelkezésünkre álló terjedelemben többszöröse sem lenne elegendő a részletekbe menő elemzésre.

Hatvan esztendő, harcokban edzett pártunk vezetésével tovább közelítettünk az egyetlen emberi célhoz, — pártunk Programnyilatkozatának sorait idézve —: „a minden elnyomástól és kizsákmányolástól mentes új világhoz, a kommunizmushoz, amelyben a népek békében élnek, és az emberiség végérvényesen a szabadság birodalmába lép”.

Felhúzó a falat magam mögött

KISZ-titkár mellett dolgoztam, akitől rengeteget tanultam. Nagy tehetségű srác volt, sorra nyerte a különböző matematikai versenyeket, jeleértve az országost is, s emellett a mozgalmi életben is roppant agilis volt. Ő különösen ambicionált engem az újat, a mindig jobbat akarásra, az ötletekre.

Nekem nagyon sok élményt, lehetőséget, tudást nyújtott a KISZ, amelyekért hálásan s meggyőződéssel dolgozni számomra egyet jelent. Valahogy mindig úgy alakult, hogy főleg szervező titkár voltam. Még akkor is szerveztem, amikor „főállásban” én lettem az iskola KISZ-titkára. Igazán öröm volt számunkra, amikor a KISZ KB dicsérő oklevelét megkaptuk.

Sanyi IV-ben betöltötte a 18. életévét, s jelentkezett a pártba.

Sokt dolgoztam a KISZ-ben, s úgy éreztem, hogy nem is túl rosszul. Ezt mintegy elismerendő, valaki javasolta az iskola párttitkárának, hogy foglalkozzon néhányunkkal. Ugy értékelték, hogy aki a KISZ-munkában magasra állítja a mércét, és meg tud ennek felelni, az méltó a párttagságra. Tudod, az osztálytársak meglehetősen furcsán reagáltak, amikor felvettek. Illetve inkább úgy fogalmazták, hogy igencsak jellegzetes reakciót volt ez. Az újjal mutogatásnak csak azzal tudtam elejét venni, hogy nem kötöttem okvetlenül mindenki orrára a tény. Furcsa, nem?

Kalocsán a században én voltam az egyetlen párttag. Katonatársaimtól is hasonló megnyilvánulásokat csalt ki ez a dolog. Akadt olyan is, aki gúnys mosoly kíséretében hozta nyilvánosságra véleményét, hogy: „Aha, a kis huncut, biztos nem érdekbe tette. Ah, de-hogy!” Bizom abban, hogy a kezdeti nehézségeim után sikerült velük is megértetnem, mennyire nincs igazuk.

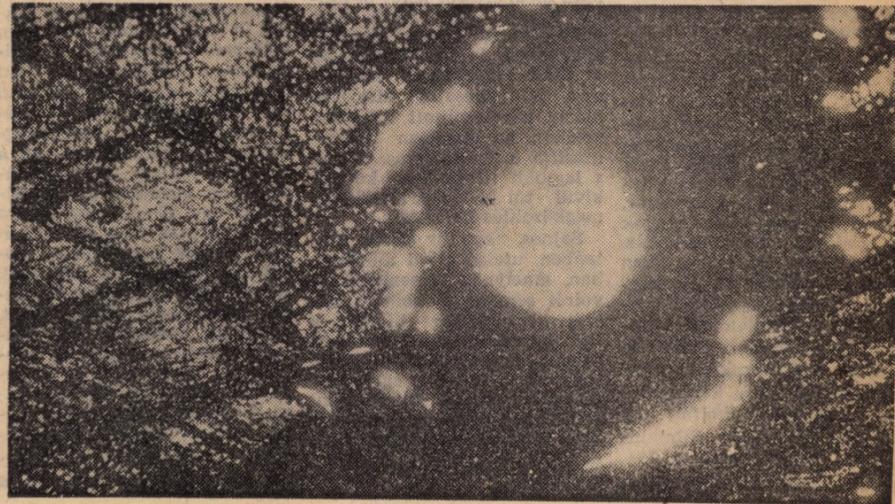
A jelölő bizottság által készített jellemzésben ezt írják Sanyiról: „Jól beilleszkedett egyetemi csoportjába, a társaság legmozgékonyabb, másokra befolyást gyakorló magjához tartozik.” Bizonyára ennek is köszönhető, hogy bekerült az évfolyamvezetésébe, s igazán csak egy hajszál választotta el a titkári funkciótól.

Megismerkedett már új párt-alapszervezetével is, ahol ismét csak kis híja volt annak, hogy ő legyen a pártbizalmi.

Kicsit furcsa, hogy a tanárokkal vagyunk együtt a párt-alapszervezetben. Ennek akadnak persze előnyei, de hátrányai is. Előnye például az, hogy jóval tapasztaltabbak, mint mi, így meglehetősen sokat tanulhatunk tőlük, hátránya viszont az, hogy több-kevesebb évvel idősebbek és talán ezért is másképpen érintkezünk velük. Kissé mértéktartóbban, visszafogottabban, mint kortársainkkal. Eppen ezért számunkra az lenne igazán jó, ha az alapszervezetben felsőbbéves hallgatókkal is együtt lehetnénk; velük azt hiszem, közvetlenebb kapcsolatot tudnánk teremteni, könnyebben meg tudnánk tudni gondoljainkat-bajainkat.

Mint pártagnak, mi a feladatunk a KISZ-ben? Látod, ezen még nem is nagyon gondolkodtam. A különbség talán csak annyi köztem és más KISZ-tagok között, hogy én vállalom: végigmegyek a magam választotta úton. Azt, hogy előrelép, bárki vállalhatja, megteheti, esetleg meg is teszi. En viszont, ha előreléptem — még képtesebben szólva — felhúzó egy falat magam mögött, vagy még inkább magától, mintegy erendően keletkezik ez a fal, tehát nekem nincs és nem is lehet módom arra, hogy visszalépjek. Ezt esetleg más sem teszi meg, de a lehetősége mégiscsak meg van rá.

(Borsi)

Kétlépcsős rendszerben

A szakszervezet
oktatási bizottságának
munkájáról

Nemcsak az anyagi érdekvédelem tartozik a szakszervezet munkájához, mint azt jónéhányan gondolják. A magyar szakszervezetek alapszabályának egyik bekezdésében ez áll:

„A magyar szakszervezetek... nevelő, oktatási, szervező tevékenységükkel részesei a szocialista tudat, műveltség és életmód, a szocialista ember formálásának.”

Nem véletlen, hogy éppen ezt a részt citáltam az alapszabályból, hiszen ezáltal az egyetemi szakszervezet oktatási bizottságának munkájáról ejtünk néhány szót. A bizottság feladata a tanárok, valamint a fizikai és adminisztratív dolgozók politikai, ideológiai nevelése. Elsősorban a párton kívüliek oktatását szervezik. A bizottság tagjai: Bikics Istvánné, Szabados Anna, Hámosi Balázs, Dévényi Györgyné, Kádár Endréné és Ékes Ildikó.

Az oktatottak többsége fizikai és adminisztratív dolgozó — mondja Mihály Albert, a bizottság vezetője, amúgy a filozófiai tanszék adjunktusa. A tanárok főleg a Nyelvi Intézetből, valamint a matematikai és számítástechnikai intézetből verbuválódnak.

Elég heterogén az összetétel. Gondolom, nem könnyű megfelelő formát találni az oktatásra.

Alapvetően kétféle oktatást szervezünk: a szakszervezeti tisztségviselőknek, valamint a többi szakszervezeti tagnak. A tisztségviselők tavaly például a fejlett szocializmus kérdéseit tanulmányozták, így napirendre kerültek a munka szerinti elosztás aktuális elméleti és gyakorlati kérdései, a szocialista életmód és a háztartási gazdálkodás alakulása. A többiek, tehát nem tisztségviselők számára általában külön foglalkozásokat tartunk. A fizikai dolgozók (aranyuk az oktatásban részvevőkhöz 40-50 százalék) az időszzerű kérdések tanfolyamán vesznek részt, ennek megfelelően itt szóba kerültek korábban például a Helsinki Értekezlet nemzetközi

összefüggése, a belgrádi tanácskozás, a népgazdaság helyzete, az egyház és az állam viszonya. Az adminisztratív dolgozók (aranyuk 15-20 százalék) éveken keresztül világgazdasági kérdésekkel foglalkoztak, de ma már egy világnézeti-etikai kérdésekkel foglalkozó csoport is alakult nálunk. A Nyelvi Intézet oktatási időszzerű kérdéseiről, míg a matematika-informatika oktatók a matematikai logika és a filozófia viszonyáról hallgattak előadásokat. A lebonyolítási formák változatosak. Konzultációs előadások, vitakörök váltogatják egymást. Ezeket a vitákat egyébként a Nyelvi Intézetben teljesen a szakszervezet kezdeményezi, míg a „matek tanszéken” csak részben.

Tavaly nem alakult úgy az oktatás, ahogy szeretnék volna, nem volt eléggé rendszeres. Miben látja ennek az okát?

Összefüggésbe hozható ez részben az egyetem rekonstrukciójával, illetve pontosabban azzal, hogy amiatt torlódott az állami oktatás. Tehát az egyik ok az oly sokszor emlegetett „idő”. Másrészt a jelenlegi szakszervezeti oktatás a szükségesnél centralizáltabb, ez pedig azt hozza magával, hogy az alapszervezeti vezetők, illetve az oktatási felelősök nem tekintik kellően sajátjuknak a mozgósítást. Harmadrészt az SZB-zintű szervezőmunka gyengesége is szerepet játszott ebben.

Miként próbálják az oktatás formáit, módszereit még változatosabbá tenni?

Szeretnénk filmvetítésre invitálni a „hallgatókat” (mint ahogy tavaly már leforgattuk a Prémium és az Ötödik pecsét című alkotásokat), elvinni a Planetáriumba, vagy az egyetemi MSZBT-vel, közösen a Szovjet Kultúra és Tudomány Házának egy-egy rendezvényére, valamint a Munkásmozgalmi Múzeumba. A foglalkozások egyébként munkaidőben vannak, de az érdeklődés témánként változik. Hadd említsék néhány érdekes számot a bizalmiakkal: legtöbben, szám szerint 44-en

(az 55-ből) a bérghazdálkodásról tartott tájékoztatót vettek részt, ami egybeesett az akkori fizetésemeléssel kapcsolatos teendők ismertetésével is. Több mint harmincan voltak kíváncsiak az oktatási reformról, valamint a kárderpolitikai káról tartott konzultatív előadásra. Az egyetem munkajogi helyzete viszont mindössze nyolc bizalmi vonzott, de nem voltak sokkal többen a háztartási gazdálkodás alakulásáról szóló előadáson sem.

— **Menyire hatékony az önök munkája, egyáltalán lehet ezt mérni?**

— Ez nem túl könnyű kérdés, de talán ez a legizgalmasabb. El kell mondanom, hogy az oktatásra jelentkezettekhez viszonyítva a megjelentek száma sajnos még nem a legjobb. Evtente körülbelül 200-an jelentkeznek politikai oktatásra, de csak kétharmad részük jelenik meg a foglalkozásokon. Ezt az arányt mindenképpen növegni kell. Persze az érdeklődés, ha lassan is, de nő, főként az adminisztratív dolgozók körében.

Korábban próbálkoztunk azzal, hogy egy-egy tanfolyam elvégzése után valamiféle „bizonyítványt” adjunk, de nem tehetjük, mert nem sikerült elérni az ehhez szükséges szintet. Most azt tervezzük, felsőbb szakszervezeti szervek előírásai alapján, hogy egy úgynevezett „kétlépcsős rendszer” alakítsuk ki. Társadalmunk kérdései címmel alaptanfolyamot indítunk, míg időszzerű kérdésekről egy erre épülő, továbbképző tanfolyamot szervezünk. Az alaptanfolyam első évében általános politikai, gazdasági, kulturális és világnézeti kérdésekről esik szó, a második évben pedig a legalapvetőbb szakszervezeti és társadalmi politikai kérdésekkel foglalkoznak a „hallgatók.” A továbbképzésen változó témákat dolgoznak majd fel. Ezt az oktatási formát már jövőre szeretnénk elkezdni.

Végül az is egyfajta fokmérő lehet, hogy munkánk eredményeként a munkafegyelm javul-e. De sajnos erről nem tudunk számot adni.

— **A színvonalat hogyan kívánják növelni a jövőben?**

— Nagyon fontosnak tartjuk az előadók személyét. Válatlanul olyan felkészült oktatókat kérünk meg egy-egy foglalkozás levezetésére, többnyire az egyetemről akiktől mindenki tanulhat. De szeretnénk, ha aktívabban venne részt mindenki a szemábrányokon; ennek érdekében „politikai vitakör”-füzeteket is adunk. **B. L.**

(Nem csoda, hogy a legszervezettebben fellépő ker. kar időben és gondosan megszervezett csapata szinte állandóan KEN-nyertesnek számít.)

A vetélkedő szervezésénél is vannak problémák. Pl.: egy puszkódós jelenettel ne lehessen több pontot szerezni, mint a többi feladat megoldásával összesen, s esetleg megnyerni a rektorválasztást.

Kevesebb lexikális tudást igénylő feladattal, több ember bevonná a vetélkedésbe.

Más: Egy nem elég alapos film-versenykiírás igen különböző versenyfilmeket produkált. Legyen a versenyfilm KEN-hagyomány, de okuljunk a tapasztalatokból.

Problémák még vannak, s ahhoz, hogy tisztán lássuk ezeket, több véleményre kellene. Írjátok meg! Még elég időnk van április 1-ig, vagy április 27-ig, hogy megfontoljuk a javaslatokat.

Szükséges ez annál inkább is, mert kell a KEN. Felfoghatjuk szakmai gyakorlatnak is. Ha az apróbb, de „gyilkos” hibákat közösen elvesszük, elérhető, hogy az illetékesek vonuljanak zseniként is magunk mellé állítsuk, s a KEN ellátja majd fő feladatát, a közösség formálását, s elérjük azt, hogy — mint egykor régen az ismerkedési táborban — újra, legalább évenként egyszer felszabadultan nevéssünk nemre és karrá való tekintet nélkül.

Az egyetemi KISZ-bizottság még a mostani félévben foglalkozni fog a KEN megrendezésének kérdéseivel, így ahhoz, hogy a döntés minél többek egyetértésével történjék, lapunk fórumot biztosít a különböző véleményeknek.

Felsőbb osztályba léphet?

Keresem a hasonlóságokat. Emlékeztet az alkat, a szimpatikus, nyugodt viselkedés, a gyakori mosoly, a szemek csillogása, a kérdésekre való gyors reakció. És mindkettő a Vasasban teniszeznek — bár a „hogyan”-ban ma még van különbség. A hasonlított, Taróczy Balázs a következő nemzedék legtehetségesebbjének nevezte, aki esetleg még a nemzetközi mezőnybe is betörhet. Kuharszky Zoltán az újdonsült főiskolás teniszabajnok, több évre biztosíthatja

dig is mindennap minimum két órát edzettem. Télen néha naponta kétszer is. Szeretnék még többet játszani. Jövőre kérvényezni fogom, hogy ne kelljen járni az egyetemen a szemirániumokra.

Zoltán most kezdte egyetemét. Még nincs túl azon az időszakon, amelynek leküzdéséhez még az unalmasabb és érdekesebb előadások is sokat segítenek. Ha lemond a gyakorlatokról is és esetleg mégsem sikerül el-

még nagyon távol, nem kialakult dolog.

Kuharszky I. osztályú versenyző, havonta 1200 forintot kap a szövetségtől. Ez természetes, ellenszolgáltatás: a sportnak él. De vannak olyanok, méghozzá szép számmal, akik a sportból élnek. Az NB I. sőt az NB II. némelyik teniszcsapatának fejlődésre képesen és névtelen játékosai.

— Mindenképpen szükség van középmezőnyre, még ha az olyan gyenge is nálunk — véli Kuharszky. — Igaz, hogy sokan nem érdemlik meg a jutásokat és a sportállást (ahová azért ha csökkentett munkaidőben is, de be kell járni) de kell lennie egy olyan rétegnek, amely az élvonal állandóan megmérkőzhet, amely jobb teljesítményre sarkallja a legjobbakat.

Ez igaz, valahol mégis hátrált kellene szabni az amatőrizmusról. A mi középmezőnyünk nem olyan, amelyből bármikor kiugorhat egy-egy fiatal tehetség. Tömegeket sem vonz a játékuk, anyagi támogatásuk mindenképpen ráfizetés. (Természetesen ez messze nemcsak a teniszben van így.) Ezek a legális-félegális csúsztható pénzek persze a sportág költségvetésének feltehetően csak kis hányadát jelentik, a jobb, fejlődésre képes utazású viszont legalább szocialista relációban fedezni lehetne belőlük. Például a csehszlovák középmezőny igazi segítséget jelenthetne a felkészülésben. A középmezőnyt ugyanis nem a közvetlen anyagi támogatással, hanem a lehetőségek megteremtésével kell támogatni.

A tenisznek nagyon hátrányára válik, hogy nem olimpiai sportág. C-kategóriás, azaz a legkevesebb támogatást kapja az OTSH-tól. Pedig az ütők, labdák igen drágák. Egy húrozás ezer forint és körülbelül egy hétig tart. A legfőbb gond mégis a pályahiány. Csehszlovákiában, ahol ilyen gondok nincsenek, széles a tömegbázis — és ennek eredménye, hogy a fiú és a lány ifjúsági világranglistát is csehnek (Lendl és Mandlikova) vezeték. Nálunk az ifjúsági versenyeken nagyon könnyű bejutni a legjobb négy közé. Talán nem nagyképűség, ha azt mondom, hogy a főiskolás verseny megnyerése sem jelentett komolyabb akadályt.

Az utánpótlás hiánya nálunk sem az érdektelenségből fakad. Zoli is mondta, hogy minden egyesületben nagy a túljelentkezés. Mégis nagyon keveset tudnak csak felvenni, egyszerűen se az anyagi, se a létesítmény-lehetőségek nem engedik meg, hogy szélesebbre tárják a kapukat. Zoli tízéves korában kötött ki a Vasasban. Vajon mennyi segítséget jelentett a kapunál, hogy az édesapja is teniszezett? Mosolyog.

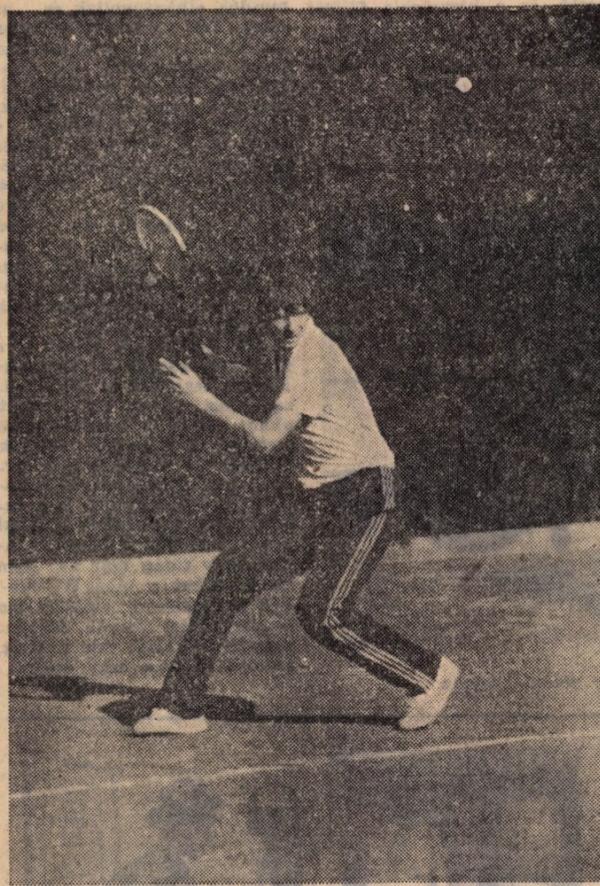
— Az apai múlt kétségkívül előny, de azért sokkal többet számít az alkat, rátermettség, tehetség. Úgy érzem, engem se vetett volna fel annak idején, ha reménytelennek ítélik a velem való foglalkozást. Nem hinném, hogy egyetlen tehetséges srác is az ajánlólevél hiánya miatt nem juthatott üthöz.

Legfeljebb „csak” az életképes, erős középmezőny marad távol, a lehetőségek hiánya következtében. Az a középmezőny, amely Zolitól is nagyobb erőbedobást kívánt és jobb erőfelmérést jelentett volna, mielőtt a nemzetközi porondon kényszerű bizonyításra. Nem mintha nem lenne tisztában a magyar tenisz sportban elért rangjának nemzetközi értékével. Erre vall az is, ahogyan a kért hazai legjobbról vélekedik.

— Nem tudom megérteni Benyikét. Jobb adottságokkal rendelkezik mint Taróczy, de sohasem vette komolyan a teniszt. Balázs viszont mindent megtett és sok mindenről lemondott, hogy eljuthasson oda, ahol most tart. Remélem sikerül az ő útját követnem.

A példa azt mutatja: csak ezen az úton lehet bekerülni a felsőbb osztályba.

Lambert Gábor

**BIZTOSÍTTJA
EGYETEMÜNK
VEZETŐ
SZEREPÉT**

egyetemünk vezető szerepét ebben a sportágban: még csak most elsős. (Legnagyobb ellenfele Csepai Ferenc lehet — aki szintén a közzgára jár. A nemrégiben újjáformálódott válogatottnak mindketten tagjai.) A tervek azonban nem állnak meg a jelenlét.

— Talán nem tudok odáig eljutni mint Balázs, de szeretnék az ATP-ranglistán bekerülni az első százba.

Aki egy kicsit is ismeri a teniszéletet, az tudja, hogy mit jelent ez. Taróczy szerint a világranglista huszadik és századik helyezette között igen kicsi a különbség, sokszor pillanatnyi tényezők döntenek. A magyarok közül egyedül legjobb játékosunknak sikerült ide eljutnia. Kuharszkyt pedig a magyar szövetség tavaly a tizenhatodik helyre sorolta a hazai ranglistán. Igaz, hogy még csak 19 éves, de ő maga mondta, hogy Taróczy ilyen idős korban már bajnokságot nyert.

— Idén valószínűleg előbbre kerülhetek majd, hiszen a nyolcadik helyezettől felfelé mindenkit sikerült már legyőzöm. Ha csak azt várnám meg, hogy az előttem lévő kiüregedjenek, pár éven belül már akkor is a harmadik-negyedik helyre kerülhetek. Persze tisztában vagyok azzal, hogy ez nemzetközi viszonylatban nagyon keveset jelent. Eddigi próbálkozásaim a határokon kívül inkább csak a szocialista országokban jártak sikerrel. Szociában megnyertem egy 21 éven aluliak számára rendezett versenyt, elsőként a magyarok közül. Ugyanakkor nyugati ifjúsági versenyeken még csak részéreményeket értem el és ATP-pontot sem sikerült szereznem. A most következő egy-két évben el kell dölnie, hogy képes vagyok-e az előbbre lépésre. A szövetségből úgy néz ki, nagyon sok lehetőséget kapok a bizonyításra. Most, hogy bekerültem a válogatottba, nálamnál jobbakkal teniszezem, felgyorsult ritmusban edzhetek és lehetőséget kapok a külföldi versenyeken való részvételre. Ez persze azt is jelenti, hogy a követelmények is megnöttek. Megpróbálok élni az alkalommal. Nyáron ed-

érni a kívánt célt, bezohatja-e a hátrányt, kártható-e egy tudatosan formálható jövőért egy-két szép utazással töltött év? Nem az egyetemi oktatást kívánom fetsizálni, de Kuharszky céltudatosságával, akaratával, hitével a sportban talán, a tanulásban biztosan eljutna valahová.

— Ha két éven belül nem tudok eredményt felmutatni, sokkal többet szánok majd a tantárgyra. Addig azonban a teniszben próbálok mindent — és ehhez edzésre van szükség. Az edzéslehetőségek pedig kötöttek és otthon nem lehet felkészülni. Utazni egyébként nagyon szeretek, csodálatos dolog egy-egy idegen helyet megismerni, de eddigi sporttúrámról főleg hiányérzés maradt meg bennem — az elmaradt jobb szereplés miatt. Hogy mi lesz később, esetleg az egyetemi évek után? Semmiképpen sem szeretném elhanyagolni a tanulást, ezért is csak a jövő évtől próbálkozik a felmentéssel, amikor már túl vagyok az első erőpróbákon, fel tudom mérni a követelményeket. Ez nem jelentheti azt, hogy többet be sem járok az órákra, de saját magammal sokkal jobban be tudom osztani a huszonnégy órát. Teniszre, tanulásra, sőt marad idő színházra, operára, egyéb sportokra. Mindenféle mozgást nagyon szeretek. Az egyetem után egyébként szervezési pályán szeretnék elhelyezkedni, de ez

A KEN-ről

„ÍGY MŰLIK EL A VILÁG DICSŐSÉGE“?

Első tőraóránk megbeszélésére igyekeztem. Elhaladva a büfét jelő, ámosan hőmpőlygő sor mellett, trigy pillanást vettem az itt kaplato finomságok halmára. Nem álltam meg, hiszen az árákra még tavalyról emlékeztem. Tantermek következtek, s még egy-két helyiség. A folyosó végén egy nyitott ajtó keresztül számomra eddig ismeretlen lépcsőházat fedeztem fel. A fal mellett díszkretén papírpapacok húzódtak meg. A kupac tetéjén mintegy koronaként Váradinak, az 1976-os KEN egyik rektorjelöltjének

életnagyságú portréja díszelgett. Felidéztem magamban a roklámképeket magyaráról, valóban igen szellemes feliratoztakat. Hát így mŰlik el a világ dicsősége? Igen. A mostani elsősök, másodikosok (néhány évfolyamtól eltekintve) már nem nevetnek, ha meglátják az egyetem másik fele által jól ismert képet. Egyetemünk egészséges fluktuációja ezt követeli, s ez így van jól. A KEN azonban a miénk, hagyomány, s min. ilyen, ápolniuk kell. Ne legyen múlt dicsőség, azért íródott ez a cikk.

A KEN lassan, de dicsőségesen haldoklik. A KEN-örögek a megmondható, milyennek voltak a régi egyetemi napok. Ha nosztalgiajuktól befolyásolt elfogultságuktól elvonatkoztatunk is, be kell ismernünk, igazuk van.

A mostani első évfolyamot most egy pillanatig hagyjuk ki önvizsgáló társasjátékunkból (s csak egy pillanattal, mert a jövő — bármely közhely is — az ő kezükben van), s benneteket is tisztelt egy KEN-es múltú másodikosok, s kezdjük a mostani harmadévesekkel!

Ti már két KEN-t csináltatok végig, vagy nem hagyjátok zavartatni magatokat a fényes elszigeteléseketet fenyegető „megszállottak” által kavart örvénytől. (Mentségetekül szolgál, hogy nem vittétek túlzásba, időnként ti is önfelédten nevettek a megszállottak ötletein, s hagyjátok magatokat sodortatni a nagy felhajtásoktól.)

Ezzel a zárójeles mondattal el is jutottunk az egyik fő gondolathoz: egyre kisebbek a

felhajtások, gyengébbek az ötletek. Példákat is tudok hozni: tavalyelőtt a rektorjelölt (aki később különböző okok miatt alulmaradt) szíriázó rendőrautóval érkezett a sajtótájékoztatóra. Tavaly a rektorjelölt csak felsétált az emeivényre. Ez csak egy példa (sorolhatnék még sokat), de azt hiszem, alátámasztja a lassu haldoklás elméletét. Sőt a dicsőségét is, mert a sajtótájékoztató most is szellemes volt. Okokat találnak, és keressünk is annak ellenére, hogy az okkeresés magában nem old meg semmit, mégis segít az előrelépésben. Első probléma az időpont. Április vége, május eleje éppen egybeesik a nagy hajtás kezdetével, már majdnem vizsgaidőszak. Világos, hogy aki gyakorlati jegyekért harcol, nem vesz részt a KEN-en. Legfeljebb szemléltéként. Sok idevaló ember kívülréked.

Második probléma: Nem elég jól szervezték a KEN-ek. A csapatonkénti szervezésnél hiányolom az előrelátást, s főként a koncepciót,

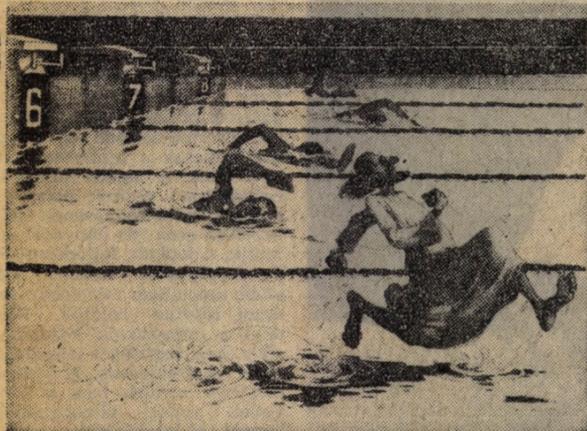
VALAMI TÖRTÉNT

Joseph Heller: Valami történet című regényének második fejezete így kezdődik: „A hivatalban, ahol dolgozom, öt embertől félek. Ötük mindegyike fél négy embertől (az átfedéseket nem számítva), az összesen húsz, és e húsz mindegyike hat embertől fél az annyi mint összesen százhusz ember, aki legalább egyvalakitől fél. E százhusz ember mindegyike fél a másik száztizenkilenctől, és ez a száznegyvenöt ember mind fél attól a tizenkettőtől alapfőn a csúcson, akik közreműködtettek ennek a cégnek az alapításában és kiépítésében, és most az övék, és ők irányítják.”

Mi van ezzel szemben nálunk (hahaha)?

A rektor, ott fenn a csúcson mindenkitől fél. Nála eggyel kevesebbtől (tőle) nem félnék a rektorhelyettesek, szám szerint hárman (általános, oktatási, rekonstrukciós). E négy embertől nem félnék a dékánok (hármán), és e hét embertől nem félnék a tanszékek, intézetek vezetői. En tanársegéd vagyok, tőlem fél a tanszékvezető, és a hierarchia fölötté levő része, lefelé senki. En félek a gazdasági hivattól, a takarítónőktől és a diákoktól. A diákok nem félnék senkitől, és senki sem meri kirúgni őket, mert félünk tőlük.

— t —

(Meg)váltó-futás az utolsó hosszson

Összekevert híraprólók

Tegnap este a klubban S. Aranka, első éves, szőkehajú, kék szemű, és 150 férőhelyes, remek betekintést nyújtott egy sokakat érdeklő témakör tanulmányozására, a nagy siker láttán egyetemünk KISZ-titkára is megismételte a feladást és a közönség a finalénál tombolva ünnepelte a menzai húsadagot, amely után (Helsinki szellemében) több nyugati egyetem is érdeklődött, de lapzártáig nem találta.

Ezzel egyidőben többen szóvá tették, hogy egyes kollégiumokban nincsen melegvíz, a mosdók elhanyagoltak és az összes WC fáklyás felvonulást tartott tiltakozva a nemzetközi imperializmus ellen, volt amelyik már felúton teljesen lerészegedett, úgy, hogy a választást meg kellett ismételni, s végül is K. Maca, a lelkes szurkolók hangos buzdításától övezve egészséges ikreknek adott életet, de a visszajáró pénzt már elnyelte, és hiába rugdalták az oldalát, az akcióprogramra hivatkozva megtartotta az első politikai oktatást, előbb azonban beoltották sárgaláz és rüh ellen.

Mint tudósítónk jelenti, e fontos közgazdasági téma oktatásán legutóbb is több száz-an részt vettek, az előadást akkor maga a tanszékvezető tartotta, és a pajkos diákok többször is meghúzták a farkát, mire morogva megharapított két tanársegédet és a tudományos rektorhelyettes, aki azon reményének adott hangot, hogy talán már az idén sor kerülhet a hibás WC-ülőkék kicserélésére, emlékéit ma is kegyelettel őrizzük, hétköznapi fél kilenctől este nyolcig, szombaton csak négy óráig...

— foris —

Tanuljunk könnyen, gyorsan bázi dolgozatot írni

Téma: Valamit bediktálunk a szem. vezetőnek és arról írunk, amihez anyagot találunk.

Forrásmunkák: Itt is érvényes a kodályi jelszó. Csak tiszta forrásból. Ezek szerint szóba jöhet felsős barátaink házi dolgozata, TDK-jának, esetleg diplomamunkájának néhány fejezete. Végül szükség esetén csoporttársunk más tanszékre beadott házi dolgozata.

Irodalomjegyzék: A forrásmunka teljes irodalomjegyzéke + szabad válogatás a különböző Szöveggyűjteményekben feltüntetett művekből. (Szerző, cím, kiadó, kiadás éve, oldalszám.) Ha nem használtuk fel a feltüntetett művet, nem baj, a kutya se néz utána.

Aktualitás = rendszerelméleti alapok: A dolog, kategória, fogalom, tárgy, objektum szavak helyére rendszert írunk; a szerkezet, felépítés helyébe struktúrát; a részrület helyett pedig az elem, alrendszer, modul szavakat cserélgetjük. Célszerű még beleszólni a műbe a következő szavakat: adap-

táció, visszacsatolás, öntanulás. Amit tudunk az input, amit nem, az output.

Tartalomjegyzék, fejezetek: Teljesen mindegy, hogyan tagolunk, de sok fejezet és alfejezet legyen. A fejezetek számozásánál a római szám és a betűjelölés már elavult, a tizedesponos számozás a korszerű (1. fejezet 1.1 alfejezet 1.2.4. al-alfejezet stb.).

Előszó: Feltétlenül szükséges! Kb. 1 oldalban kifejtjük, miért nem írunk másról és miért nem írunk a témánkról se semmit.

Cím: Itt van a leghabzababb területe az alkotó fantáziájának. Azért néhány jótanács: minél hosszabb a cím, annál kisebb a valószínűsége annak, hogy a szem. vezető elolvassa a dolgozatot. Ha ki akarjuk fejezni, hogy ismerjük a gazdaságpolitika aktuális kérdéseit is, biggyesszük a cím után: „...és a hatékonyság”.

Mindezen tanácsok betartásával biztosra veheti a golya, hogy dolgozatát elfogadják és megkapja az év végi aláírást. — 1 —

Szüret

Visz a vonat. Megyek utánad! — ordítja valaki, aki lemaradt az előzetes tájékoztatásról. Magára vessen az elszórt eset.

Kunbaja. A helyi vezetőség, meg az ott dolgozók. De mindenkin megvan a maga baja, ha más nem, az, hogy dolgozni kell. Az ébresztő olyan, mint a Mohamedán imakönyv. Korán. Nagyon sziszzenek, valami megcsipett. A dér. — Elvtársak, ma krumplit szedünk. Szüret.

Munkába állunk. Többen úgy maradtak egész nap. Hát-ha szárba szökken a krumpli! Megjön az ebéd. Elmegy az étvágyam. De a tsz-nek igaza van! Aki nem dolgozik, ne is egyék. Közben egy traktoros szántja a földből a krumplit. Kérleljük: inkább magára vessen! Erre csak fittyet hány, igen hányveti. Míg ő fittyet, az értelmiségiek vörös bort, sőt, van aki minden szelepet kienged. De ez már a szabaddá a szervezeti program.

Bevonulás, tisztálkodás. Hideg víz majdnem mindig van. Meleg csak reggel, a tea. Miután bezár a kocsmá, kinyitnak a magán-mérések. De a bevétel a KISZ-é. Tiszta haszon. Éjtélre már a legellenállóbb szervezetet is legyűrte az alkohol. A vezetők szobájában valami csobogás hallatszik. Bent pénz csordogál. A vita forrása.

Aki végigdolgozza a hetet, az jutalomból egyedül ülhet a vonaton. Elszámoláskor alig pár forintot kell befizetnünk a kosztért, a javát ledolgoztuk. Voltak olyanok is, akiknek semmit sem kellett befizetni, de ez érthető is. Miért fizessenek, amikor ott sem voltak? L. G.

Ezt a jelmest ajánlom a gölyabálra

Pokoli vámház

Hatalmas terem. Ötszáz ember. Halálos csönd. Fehér arok. Ajtó csikordul. Néhányan nem bírják. Az ötszáz falfehér arcú ember előtt ötszáz falfehér papírlap. Mind-egyiken név, szak, csoport és indexszám. Belép egy úr. Öltöny, fehér ing, nyakkendő. Néhány perc, s elszabadul a pokol. Snitt.

Folyosó. Negyvenen hörögnek az ajtó előtt. Szófoszlányok: Taylor... Lagrange... kurva... sor... sorozat. Nyílik az ajtó. Egy ember kitámasztja. Körbeállják. Levegőt! Ujra nyílik az ajtó. Szaltó, bukfenec, földön marad. Snitt.

Terem, kisebb, mint az első képen. Három ember izzad. Egy keresztretjévent fejt. Kéjesen mosolyog. Néhány perc, s elszabadul a pokol. Snitt.

Az épület. A kamera össze-vissza kocsizik. Zajok, hangfoszlányok innen-onnan: munkaerő-érték... végtelen ciklus... decilis... fémkohász... antrópia... segédmunkáslétszámreagálási koeficiens... fradi... Kant... Feuerbach... Hegel. Snitt.

Meglazulnak a gerendák. Hull a vakolat. Detonáció. (Detonátor). Recsegnek az eresztékek. Eresztenek. Ajtók, ablakok ki-bevágódnak. Hóvihar balról be. Orkán, forgószél jobbról. Duna beárad. Snitt.

A teremben ülők közül egynek az idegei felmondják a leckét. Kirohan az ajtón. Az ajtón berohan a Duna, a hó és a szél. Négyszázkilencvenkilenc ember veszi észre. Tovább ülnek. Minden falfehér. Lassan hófehérré válik. A fehéringes-nyakkendő kimérten: még öt perc. Most szabadul el a pokol. Snitt.

A folyosókon keresztül ka-

sul jár az idő. Időjárás. A negyven hörgő hörgése elnyomja a vihar zaját. Elégtelen! Elégtelen! Elégtelen! Pokol! Snitt.

Minusz 40 °C. A kis teremben két ember izzad, kettő keresztretjévent fejt. Szélvihar. A levegőben log a ritmus, tizfilleres alapon a zsidobogban. Sinus-cosinus-redurchmarch. A kamatláb hasra esik. Pokol! Kopogás. Kérek egy UV-jegyet. Kérek egy különjárás díjat. Kérek egy kést. Snitt.

Alagsor. Kés-villa-kanál. Höguta. Sorban állás. Robbantott csirke. Zsemlegombóc. Vakolat. Téglák. A levegő negatív és pozitív ionokkal tele. Villám. Késem. Kanalam. Pokol! Snitt.

(A film 1978-ban a kritikások arany Katsaz Trófeáját nyerte el.)

— zu —

Szeretlek Alfréd

IDEOLOGIAI TESZT

A helyes válasz aláhúzandó!

Mindennek a történelmi alapja: a) termelés b) teremtés. Az egyik legnagyobb hatású jelenség a) árvonás, b) áldozás. A hely, ahol eldől minden a) plébániahivatal, vagy b) dékáni hivatal. Az itt dolgozó nélkülözhetetlen munkaerő a) miniszter, b) adminisztrátor. A fenyegető rémkép (a nagyhal, ami mindenkit lenyel) a) monopólium, b) purgatórium. Az epicentrum a) atyáisten, b) ateisten. Nélkülözhetetlen segédtudomány a) számítástechnika, b) ámitástechnika. Aki a jövőben is azt szeretné csinálni, mint eddig a) kalkulátor, b) prédikátor. Ahol minden kiderül a) főgyóntató, b) sornyomatató. Amihez a reményeink fűződnek a) az állam, b) az álmom. Egy nélkülözhetetlen szervezet a) a KISZ-bizottság, b) hitbizomány. És mi következik, ha semmi sem sikerült a) letargia, b) liturgia. Ugye, nem sokon múlik? — luter —

ROZSDADÁS

A Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem lapja
Megjelenik kéthetenként
a tanulmányi időszak alatt
Felelős szerkesztő:
FARKASINSZKYNE HALÁY EDIT
Szerkesztőség: Budapest,
Dimitrov tér 8. 1093.
Telefon: 174-548
Kiadja a HIRLAPKIADÓ
VÁLLALAT Budapest,
Blaha Lujza tér 3. 1959.
Felelős kiadó:
CSOLLÁNY FERENC
78-4750 Szikra Lapnyomda
Budapest
Felelős vezető:
CSÜNDÉS ZOLTÁN
vezérigazgató